

16628

ԿԱՐՍԻՐ ԲԱՆԱԿԱՅԻՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳԻՐՔ

ՀԱՄԿԿ (Բ) ՅԵՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՊԵՏՇՐԱՏ
ՌԱԶՄՇՐԱՏ ԲԱԺԻՆ

1933—ՑԵՐԵՎԱՆ

323.1

Հ-28

15 JAN 2010

ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԱՅԻՆԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳԻՐԶ 6 SEP 2006

323.1

Հ-22 *uy*

ՀԱՄԱԿԱՐԳ (Բ) ՅԵՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՈՒԹՅՈՒՆ

514
37

ՊԵՏՏՐԱՏ
ՌԱԶՄՏՐԱՏ ԲԱՐԻՆ

1933-ՅԵՐԵՎԱՆ

0009 933 8 3

ՀԱՍԿՈՄԿՈՒՄԻ (Բ) ՅԵՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲՈՒՐԺՈՒԱԿԱՆ ՅԵՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՃՆՇՈՒՄԸ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՅԵՐԿՐՆԵՐՈՒՄ

Կապիտալիստական հասարակարգը, — հափշտակության, ճնշման ու բռնությունների հասարակարգը, — անհնար է ուսանց ստրկացնելու և ամենադաժան կերպով շահագործելու գաղութային, կախյալ յերկրներին ու թույլ ազգություններին:

«Ճնշված ազգությունների շահագործումը... և մանավանդ գաղութների շահագործումը մի բուռ «մեծ» պետությունների կողմից «քաղաքակիրթ» աշխարհն ավելի ու ավելի մեծ չափով պարազիտ է դարձնում հարյուր միլիոնավոր անքաղաքակիրթ ժողովուրդների մարմնի վրա» (ԼԵՆԻՆ):

Բուրժուազիան ու կալվածատերերն ոգտադործում են աղգային ճնշումը շահույթներ կորցնելու համար, ճնշելու համար հեղափոխական շարժումը և ամրացնելու համար իրենց տիրապետությունը:

Մինչև ատամները զինված իմպերիալիզմը տնորինում է Զինաստանի չորս հարյուր միլիոնանոց ժողովրդի բախտը, սուլամահության ու անելանելի չքավորության և մատնում Հնդկաստանի, Մարոկկոյի, Սիրիայի և այլ յերկրների աշխատավորներին:

Հենց միայն Անգլիան իր գաղութներում ունի մինչև 400 միլիոն բնակիչ, վորոնց անգթորեն շահագործում է թե անգլիական և թե տեղական աղգային բուրժուազիան:

Սվիններով, դադերով, տանկերով են պատասխանում իմպերիալիստները, յերբ ճնշված ազգություններն ամենաթույլ փորձեր են անում իրենց վրայից թոթափելու ստրկացնողներին:

Նույնպիսի իրավադուրկ ու ծանր դրություն մեջ են գտնվում աղգային փոքրամասնություններին պատկանող աշխատավորները բուն իմպերիալիստական պետություններում:

«Դեմոկրատական» Ամերիկայում, Յեվրոպայում, գաղութներում, — ամենուրեք, վորտեղ իշխում են կապիտալիստներն ու կալվածատերերը, դոյություն ունեն աղգային ճնշում, աղգա-

յին անհավասարութիւն, աշխատավորներին բացահայտ կեղեքում:

Հյուսիսային Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում (ՀԱՄՆ) հնդիկներն ու նեգրերը ստորին ցեղ են համարւում: Հնդիկներին կենդանի մնացած ցեղերը, վորոնց առաջ պատկանում եր ամբողջ յերկիրը, ստիպւած են այժմ ապրելու առանձնապէս նրանց հատկացրած տեղամասերում («Նատակեցութեան սահման») և զուրկ են սովորական քաղաքական իրավունքներէ:

Եւ ավելի վատթար դրութեան մեջ են ապրում նեգրերը: ԽՍՀՄ-ում նեգրերին թիւը 10 միլիոնից ավելի չէ: Նեգրերին համար, վորոնք ճշող մեծամասնութեամբ բնակւորներ են, ստեղծւած են հատուկ կանոններ: Նրանք իրավունք չունեն և լեկտրաշարժերով և գնացքներով յերթնելու սպիտակների հետ մեկտեղ, իրավունք չունեն սպիտակների հետ ճաշել ընդհանուր ճաշարաններում, հաճախել թատրոններ: Նեգրերին ամուսնութիւնն սպիտակների հետ արգելւած է: Նեգրի սպանութիւնը («Լինչի դատաստանը», այսինքն՝ ինքնադատաստանը նեգրի նկատմամբ) համարւում է ամենաբնական դործ, վորին համար սպիտակներին չեն պատժում:

Լեհաստանում կաղմակերպւում են Փաշիստական ջարդեր՝ բելուսներին, ուկրայնացիներին, հրեաներին դեմ:

Արեւմտյան Ուկրայնայում, արեւմտյան Բելոռուսիայում հարկերը չորս անգամ ավելի յեն, քան Լեհաստանի մնացած մասերում: Պետական լեզուն այստեղ համարւում է լեհականը, չնայած նրան, վոր լեհական բնակչութիւնը կաղմում է արեւմտյան Ուկրայնայի և արեւմտյան Բելոռուսիայի բոլոր բնակիչների 30 տոկոսից վոչ ավելին: Լեհական իշխանութիւնը փակում է բելոռուսական և ուկրայնական դպրոցները: Այդ պատճառով պանական Լեհաստանի լծի տակ ապրող բելոռուսներին և ուկրայնացիներին մոտ 65 տոկոսն անգրագետ է:

Յեթ այդ բոլորին ավելացնենք ուկրայնական ու բելոռուսական դուրդի հողային սովը, կալվածատերերին ու կուլակների բռնութիւնն ու ծանակը, լեհական իշխանութեան ճնշման քաղաքականութիւնը, ապա պարզ կլինի, թե ինչու ավելի ու ավելի հաճախակի յեն տեղի ունենում ապստամբութիւնները արեւմտյան Ուկրայնայի և արեւմտյան Բելոռուսիայի յերկրներում:

Լեհական իշխանութիւնն ապստամբներին ճնշելու համար դուրս է բերում հեծելադուր զնդացրերով, վոստիկանութեան ջոկատներ, ռազմաֆաշիստական ջոկատներ: Հենց միայն վերջին տարում պատժիչ արշավախմբեր են ուղարկւած յեղել 700 գյուղ: Հաղարավոր մարդիկ բանտարկւած են բանտերում:

Վոչնչացւած ու հալածուած են մեծ թիւով աղգային գրողներ, միութիւններն ու կոոպերատիւներ:

Վոչնչով ավելի լավ չեն աղգային փոքրամասնութիւնների դրութիւնը Ռումինիայում:

Ռումիններն ամբողջ յերկրում կաղմում են բնակչութեան 1/3-ից վոչ ավելին, իսկ Բեսարաբիայում, վորը 1918 թիւն իւրել են ԽՍՀ Միութիւնից և բռնի միացրել են Ռումինիային, ռումինները կաղմում են բնակչութեան ընդամենը 20 տոկոսը:

Աղգային փոքրամասնութիւնների նկատմամբ ումինական բուրժուազիան ու բոյարները ճնշման դաժան քաղաքականութիւն են վարում, առանձնապէս ծանր ճնշում է կրում Բեսարաբիայի աշխատավոր բնակչութիւնը:

Ճնշման ու հալածակութեան աղգային քաղաքականութիւնը բուրժուազիան վարում է սոցիալ-ֆաշիստների լիակատար ոչնչացումով և անմիջական մասնակցութեամբ:

Սոցիալ-ֆաշիստները ստեղծել են դավաճանական թեորիա այն մասին, թե կապիտալիզմը դաղութներն է բերում տնտեսական ու կուլտուրական վերելք, վոր առանց կապիտալիստների գաղութները կմատնվելին աղքատութեան և անիշխանութեան:

Սոցիալ-ֆաշիստները, — միջաղգային իմպերիալիզմի հալածարիւմ ողնականները, — կատարում են բուրժուազիայի անմիջական առաջադրանքները՝ ջախջախելու աղգային — աղատագրական շարժումը, ճնշելու դաղութային ժողովուրդներին:

Գանի դոյութիւնն ունի կապիտալիզմը, չեն վերանա աղգային հակասութիւնները, վրովհետեւ բուրժուազիան աշխատում է իր դասակարգային շահերից դրդւած սերմանել ու հրահրել մի աղգութեան առեկոծութիւնն զեպի մյուս աղգութիւնը:

Վոչնչացնել աղգային ճնշումը կարող է միայն պրոլետարիատը:

Բանվոր դասակարգի պայքարն աղատագրւելու համար կապիտալիստական լծից անխղելորեն կապւած է ամբողջ աշխարհի աշխատավորների՝ աղգային ճնշումից լիովին աղատագրւելու համար մղվող պայքարի հետ:

Միայն զանազան յերկրների պրոլետարիատի միացյալ ջանքերով կարելի յէ հաղթել կապիտալի միջաղգային իշխանութեանը:

Միայն սոցիալիստական, պրոլետարական հեղափոխութեան հաղթանակը կհասցնի բոլոր աղգութիւնների աշխատավորների իւրական ու լիակատար աղատագրման:

Միայն կապիտալիստական հասարակարգի վոչնչացումը կլուծի աղգային հարցը:

Դրան որինակ կարող է ծառայել խորհրդային պետութիւնը, վորի պրոլետարիատը տապալել է իր ճնշողներին, — կապիտալիստներին ու կալվածատերերին, — և հաստատել է աշխատի

Հասարակակարգ, վորի որոք հնարավոր դարձավ ազդու թյունները լիակատար ազատագրումը, նրանց լիակատար իրավահավասարությունն ու անկախությունը, նրանց յեղադրական սերածությունը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՅԸ ՅԱՐԱԿԱՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՈՒՄ

Յարական ռեժիմի որոք ազդային փոքրամասնությունների աշխատավոր մասսաները գտնվում էին կրկնակի ճնշման տակ՝ իրենց բուրժուազիայի և իշխող վերլիտուական ազդու թյան բուրժուազիայի ճնշման տակ:

Միանշանությունը դրդում էր տարբեր ազդու թյուններին միմյանց դեմ, վորպեսզի չեղի աշխատավորների ուշադրություն իրենց իսկական թշնամիներից՝ չհապոքողներին:

Կառավարությունը հանդիսանում էր հրեյական ջարդերի կազմակերպիչը, ձգտելով այդպիսով իսկ իրենից հեռացնել բնակչության դժգոհությունը և ազդային թշնամության միջոցով թուլացնել հեղափոխական շարժումը: Ընդ սմին կառավարությունը ջարդում էր, իհարկե, հրեյա բանվորներին ու արհեստավորներին, իսկ հրեյական բուրժուազիայի հետ բարեկամություն էր հաստատում:

Միանշանությունը ճնշում էր յերկրի բոլոր ազդու թյուններին՝ Ուկրայնային, Լեհաստանին, Ֆինլանդիային, Կովկասը, Անդրկասպյան մարզերը և այլն:

Առանձնապես դժգոհ էր դադու թյան ռեժիմը Միջին Ասիայում: Այնտեղ անվերապահորեն և անկոնտրոլ կերպով տնորինում էին ուռն աստիճանավորները (չինովնիկները), վորոնք իրենց կամայականությամբ դատ ու դատաստան էին անում: Յարական կառավարության սահմանած կանոնների ամթեխափոքը խախտումը ամենածանր պատիժներ էր բերում:

Յարիզմի դժգոհությունները ճնշված ազդու թյունների նկատմամբ այնչափ մեծ էին, վոր Ռուսաստանում համարյա չէին դադարում ճնշված ազդու թյունների խողովրդներին ու ապստամբությունները: Վաթսուն տարի շարունակվեց ցարիզմի պատերազմը Կովկասի բնակչության դեմ:

Միանշանությունն անխնա ճնշում էր այդ ապստամբությունները: Հենց միայն Կադա-կուրգանի (Միջին Ասիա) մի յերույթի ճնշման ժամանակ ուռնական դորքերի հրամատար սպան հրապարակեց ամբողջ քաղաքում մի հրաման, վորի մեջ ասված էր.

«Ռուս զինվորի մի ներբանը (կոչիկի տակի կաչին) ավելի արժեքավոր է սարթերի (ուղբեկների) հազար գլխից:

Միջասիական ժողովուրդների ապստամբությունների ճնշումը 1916 թվին այնչափ դժգոհ էր, վոր տեղական բնակչությունը մանավանդ կիրգիզները տասնյակ հազարներով փախչում էին և կամովին ստրկության վաճառվում չինական վաճառականներին:

Անխնա «դատաստաններ» էին տեղի ունենում նույնպես Բաշկիրիայում, Կադակստանում և այլ բաղմաթիվ վայրերում:

Յարիզմի դեմ իսկական կազմակերպված պայքար էին մղում միայն բայլեիկները: Նրանք չադկապում էին սոցիալիզմի համար պրոլետարիատի մղած պայքարը ճնշված ազդու թյունների ազդային ապստամբման համար՝ ցարիզմի դեմ մղած պայքարի հետ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՅԸ ԽՍՀ ՄՈՒԹՅԱՆ ՄԵՃ

Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխությունը, վորը հաղթանակեց բայլեիկների դեկավարությամբ, վերջ դրեց չահադործմանը և վերջնականապես փոխչացրեց ազդային ճնշումը:

Հոկտեմբերյան հեղափոխության առաջին իսկ որերից խորհրդային իշխանությունը ժողովրդին հեկերտով, վոր գրեթե Լենինը 1917 թվի նոյեմբերի 25-ին, հայտարարեց Ռուսաստանի ժողովուրդների լիակատար հավասարություն, ազատ ինքնուրույն իրավունք մինչև անջատվելը և ինքնուրույն պետություններ կազմելը ներառյալ, հայտարարեց բոլոր և ամեն տեսակ ազգային արտոնությունների և սահմանափակումների վերացում, բոլոր ազգային փոքրամասնություններին ազատ զարգացում:

Խորհրդային իշխանությունը առաջին իսկ քայլերից դեպի ինտերնացիոնալ միությունն առաջնորդեց առաջներում ճնշված ժողովուրդների բանվորներին և աշխատավորներին: Գաղաքացիական պատերազմի ճակատներում բոլոր ազդու թյունների աշխատավորներն արշունով զոգվեցին ի մի յեղադրական ընտանիքի, կովելով ուսուսի՝ ընդդեմ բոլոր ազդու թյունների բուրժուազիայի, ընդդեմ իմպերիալիստական ինտերվենտների:

Նախկին կայսրության տերիտորիայում կազմվեցին 7 սոցիալիստական հանրապետություն՝ ՌԽՖՍՀ, բելուսական ԽՍՀ, Ուկրայնական ԽՍՀ, Անդրկովկասյան ԽՍՀ, Ուղբեկստան, Թուրքմենստան և Տաջիկստան: Հենց միայն ՌԽՖՍՀ կազմի մեջ մտնում է 11 ավտոնոմ մարզ:

ԽՍՀ Միությունը հանդիսանում է իրավահավասար ժողովուրդների կամավոր միավորություն:

1926 թվի վիճակագրությամբ մեղանում կար 180 ազդու թյուն, վորոնք խոսում էին 150 տարբեր լեզուներով: Նրանցից 12 ազդու թյունից ավելին ունի յուրաքանչյուրը մեկ միլիոն հոգուց ավելի, բացի դրանից, 27 ազդու թյուն ունի յուրաքանչյուրը 100 հազար հոգուց ավելի:

1922 թվի հուլիսի 6-ին ԽՍՀՄ Կենտրոնական ընդունեց
միութենական սահմանադրությունը:

ԽՍՀՄ Կենտրոնական ապահովում է անգամ ամենափոքր ազ-
գության իրավահավասարությունը: ԽՍՀՄ Կենտրոնականը բաղ-
կացած է Միութենական խորհրդից և ազգութիւնների խոր-
հրդից: Վերջինս բաղկացած է յուրաքանչյուր միութենական
ու ավտոնոմ հանրապետութեան համասար թվով ներկայացուցիչ-
ներից, յուրաքանչյուրից 5 ներկայացուցիչ՝ անկախ նրա բնակ-
չութեան քանակից, և մի-մի ներկայացուցիչ բոլոր ավտոնոմ ազ-
գային մարզերից:

Խորհրդային Միութեան մեջ ստեղծված են բոլոր պայման-
ները, վորպեսզի ազգութիւններից յուրաքանչյուրը կարողանա
ածել անաւսական, քաղաքական ու կուլտուրական տեսակետից:

Խորհրդային սահմանադրության գոյութեան տասը տարին ու
լենինյան ազգային քաղաքականութեան կիրառումը ցույց տվեցին
աշխարհի բոլոր աշխատավորներին, վոր միայն շահագործողներին
տապալած բանվոր դասակարգն է ընդունակ իսկական ձեռով,
գործնականորեն լուծելու ազգային հարցը հողուտ աշխատավոր-
ների շահերի, ընդմիջեալ վրէժացնելու ազգային անհավասարու-
թիւնն ու ճնշումը:

ՆՅՈՒԹԵՐ ԻՆՖԵՆՈՒՐՈՒՅՆ ԱՇԽԱՆՏԱՆՔԻ ՀԱՄԱՐ

1. ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ԲԱՆՏԸ

ՍՏՈՐԵՎ ԲԵՐՎԱԾ ՀԱՏՎԱԾՈՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻՐ
ՀԵՏԵՎՅԱԼ ՀԱՐՑԵՐԻՆ

1. Ինչո՞ւ յեր ցարական Ռուսաստանը կոչվում ժողովուրդ-
ների բանտ:

2. Ինչո՞ւ յեր ցարական կառավարութիւնը մի ազգութիւն
գրգռում մյուս ազգութիւն դեմ:

Նախկին ցարական Ռուսաստանում ամբողջ բնակչութեան 43
տոկոսը (այսինքն՝ կիսից պակաս) կաղմում էին ուսաները և 57
տոկոսը՝ մնացած ազգութիւնները: Ռուսաստանում ամբողջ բաղ-
մաթիւ ազգութիւններ ամենադաժան ճնշում էին կրում ցարա-
կան կառավարութիւնից: Ցարական կառավարութիւնը թույլ
չէր տալիս դպրոցներում ավանդել այդ ազգութիւնների լեզու-
ներով, խլում էր նրանցից հողի հսկայական տարածութիւններ,
թույլ չէր տալիս, բացի ուսուց լեզվից, այլ լեզուներով թերթիքի

ու դրբերի հրաաարակում, հալածում էր ճնշված ազգութիւննե-
րի կուլտուրան, վերացնում էր կենցաղային ատոնձնատկու-
թիւնները (ազգային տարադր, կենցաղի ձևերը և այլն): Ազգու-
թիւններն արհամարհանքով կոչվում էին «ալազգիներ» և այդ
տնուով ցարական կառավարութիւնն ուղղում էր շեշտել, վոր նա
այդ ազգութիւններին համարում է ոտար, անհավասար, վորոնց
միայն հանդուրժում է իր պետութեան սահմաններում:

Ցարական կառավարութիւնն աշխատում էր թշնամութիւն
սերժանել ու բարբոքել տարբեր ազգութիւնների ներկայացուցիչ-
ների մեջ: Ուրիշակ՝ նա ատելութիւն էր ներշնչում դեպի հրեյա-
ները, տարածում էր դանազան ստոր գրպարտութիւններ նրանց
մասին, նա զրդում էր մի ազգութիւն մյուսի դեմ, վրացիներին
ու հայերին միմյանց դեմ, Ադրբեջանում ապրող թուրքերին՝ հա-
յերի ու վրացիների դեմ և այլն: Այդպիսի քաղաքականութեան
միջոցով ցարի կառավարութիւնը թուլացնում էր այդ ազգու-
թիւնների ուժը և շեղում էր նրանց ուղադրութիւնն ընդհանուր
թշնամուց և ճնշողից՝ կալվածատիրական միապետութիւնից:
Այդ ամբողջ քաղաքականութիւնն այն հետեանքն ունեցաւ, վոր
ցարական Ռուսաստանը, վորը բնակեցված էր մեծ մասամբ վրէ-
ռուս բնակչութեամբ, դարձաւ «թողովուրդների բանտ»:

Հալածանքի ու ճնշման այդ քաղաքականութիւնը չէր կարող
չառաջացնել ճնշվող ու հալածվող ազգութիւնների մեջ ատելու-
թեան դգացմունք դեպի այն սմենը, ինչ ուստական է: Ճնշված ազ-
գութիւնների բանվորն ու գյուղացին սկսեցին ատել վորպէս
ճնշողների վրէժ միայն ուս կալվածատերերին ու բուրժուադի-
յին, այլև բոլոր ուսաներին՝ անկախ նրանց դասակարգային
դրութիւնից: Բայց այլ ազգութիւնների բանվորի ու գյուղացու
համար դրան ավելանում էր նաև ազգային ճնշումը: Յեւ կրկնակի
ժանրութիւն, ճնշում՝ զգալով՝ վրէժ-ուս ազգութիւնների
բանվորներն ու գյուղացիները հաճախ ի վիճակի չէին լինում
հասկանալու, վոր իրենց թշնամին հանդիսանում է վրէժ յուրա-
քանչյուր ուս, և առաւել ևս վրէժ թե ուս բանվորն ու գյուղա-
ցին, այլ միայն՝ շահագործող դասակարգերը: Յուրաքանչյուր
ազգութեան կալվածատեր ու կապիտալիստ հանդիսանում են յու-
րաքանչյուր ազգութեան բանվոր դասակարգի ու գյուղացիութեան
շահագործողները: Յեւ պայքարը շահագործման դեմ, շահագործ-
ման վրէժացումը պետք է լինի բոլոր յերկրներին բանվոր դասա-
կարգի ձեռքի գործը: Պրոլետարիատն ուժեղ է առաջին հերթին

իր դասակարգային ինտերնացիոնալ համերաշխությունը և հաղ-
թում և չահագործողներին, համախմբելով իր ուժերը նրանց դեմ
մղած պայքարում: Այդ աղաքուցեց նաև Հոկտեմբերյան հեղա-
փոխությունը, վերը հաղթեց այն պատճառով, վեր նախկին ցա-
րական Ռուսաստանում բնակվող բոլոր ազգութայինների պրոլե-
տարիալը՝ դաշնակցած աշխատավոր գյուղացիության հետ, հաղ-
թեց, ու դուրս վանեց ԽՍՀՄ բոլոր ազգութայինների կալվածա-
տերերին ու կապիտալիստներին:

1917 թվի փետրվարին միապետություն տապալումից հետո,
Ժամանակավոր կառավարությունը, վերը բուրժուազիայի կառա-
վարությունն էր, վոչինչ չարավ ճնշված ազգութայինների աղա-
տադրման համար: Ժամանակավոր կառավարությունը հակառու-
սում էր ինքնուրույնություն տալու Ուկրաինային, Ֆինլանդիա-
յին և այլն, չարունակելով այդ տեսակետից նույնպիսի քաղաքա-
կանություն, ինչպիսին վարում էր ցարական կառավարությունը,
թեև վոչ այնպես բացահայտ ձևով: Միայն պրոլետարիատի հեղա-
փոխությունը, — Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը, — վերջ տվեց
ամեն տեսակ ճնշմանն ու չահագործմանը, ազատագրելով բոլոր
ազգութայիններին և իրավունք տալով նրանց՝ կոմունիստական
կառավարության ղեկավարությամբ կառուցելու իրենց քաղաքա-
կան, տնտեսական ու կուլտուրական կյանքը հոգուտ աշխատավոր
մասնաների, հոգուտ սոցիալիզմի շինարարություն:

2. ԼԵՀԱՍՏԱՆՆ ՌԻ ՌՈՒՄԻՆԻԱՆ ՑԱՐԱԿԱՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՇԵՏՔԵՐՈՎ

Պատմիք Լեհաստանի ու Ռումինիայի ազգային փոքրա-
մասնաբյուրեղների դուրքյան մասին, ի լրացումն ստորել բեր-
ված նյութերի՝ փաստեր հավաքելով վերջին քերթերից:

«Ժողովուրդների բանա» — նախկին ցարական Ռուսաստանի
այդ անանք միանգամայն սաղում է այժմ բուրժուական պետու-
թյունների մեծամասնությունը:

Առաջին տեղն այստեղ զբաղում է Լեհաստանը:

Լեհաստանի 29 միլիոն բնակչության մոտ 40 տոկոսն ընկնում
է ճնշված ազգութայիններին (ուկրաինացիներ, բելոռուսներ,
հրեաներ, գերմանացիք, լիտվացիներ և այլն): Ազգային փոքրա-
մասնությունների յուրաքանչյուր ձգտում՝ զարգացնելու իրենց
կուլտուրան՝ ճնշվում է ամենադաժան ձևով: Բելոռուսական և

ուկրաինական գյուղացիների հողերը խլում են նրանցից և այդ
հողերի վրա բնակեցնում լեհական «սաղնիկներին», այսինքն՝
նախկին սպաներին ու յենթասպաներին, փորպեպի «կրեստանե-
րում» (ԽՍՀՄ սահմանակից ծայրագավառներում) ստեղծեն հու-
սալի հենարան: Նման դրությունը բնիկ գյուղացիական մասնա-
յին մասնում է սովի ու չքավորության:

Ազգային փոքրամասնությունների հալածանքների վառ պատ-
կեր և նկարագրում այն պետիցիան, վոր ներկայացրել են Ազգերի
Լիգային բուրժուական անդլիական պարլամենտի 61 անդամ,
Վորոնց չի կարելի մեղադրել չափազանցությունների մեջ:

Պատժիչ արշավախմբեր են ուղարկվել 700 գյուղ, հարյուրա-
վոր խաղաղ բնակիչների ու յերեխաների յենթարկել են ծեծի,
հաղարավոր մարդիկ բանտերն են լցված, ջարդված ու վոչնչաց-
ված են մեծ թվով գրադարաններ, միություններ ու կոոպերատիվ
կրպակներ... Վերջին բնարությունների ընթացքում ուկրաինա-
ցիք այն աստիճան տերորի է յին յենթարկված, վոր չողովցին
իրենց ընտրական իրավունքներից... 1920 թվից մինչև 1925 թվին
ուկրաինացիք կորցրել են 2.607 դպրոց: Ուկրաինացիների յուրա-
քանչյուր հազար աշակերտից միայն 79 կարող են այցելել ուկ-
րաինական դպրոց, իսկ 921 ստիպված են այցելելու լեհական
դպրոցները... Արևմտյան Ուկրաինայում բոլոր դպրոցների 84
տոկոսը 1925 թվին յեղել է լեհական դպրոց... Արևելյան Գալի-
ցիայում — Վոլինում՝ մշակված հողերից 200 հազար հեկտար
հանձնված է լեհական ներգաղթողներին: Այսպես են գրում մինչև
իսկ անդլիական բուրժուազիայի ներկայացուցիչները:

Ազգային փոքրամասնությունների ճնշումը Լեհաստանում
դասակարգային բնույթ է կրում: Նույն այդ ազգային փոքրա-
մասնությունների բուրժուական շատ սջանչելի կերպով համե-
քալում է պիլսուդզինայի հետ և հալատարմությամբ ծառայում
է նրան՝ ԽՍՀՄ դեմ պատերազմի պատրաստության գործում:

Լեհաստանի գաշնակիցը՝ Ռումինիան, նույնպես ավազակա-
յին ձևով թալանում է գյուղացիական մասնաներին, մանավանդ
պատերազմից հետո դրաված նահանգների այլ ազգութայինների
գյուղացիությունը:

Ռումինիայի 15 միլիոն բնակչությունից մի յերրորդ մասը
մաղաթացի, դերմանացի, հունդարացի, ուկրաինացի, բուլղա-
րներ, հրեաներ, ուրուներ և այլ ազգութայիններ են: Ռումինիայի
կալվածատիրական-բուրժուական կառավարությունը կատաղի

պաշար և մյուս ուկրաինական կուլտուրայի դեմ Բուքովինայում, ինչպես այդ տնում են Լեհաստանում, ընդամենը և բուլղարական գյուղացիներին իրենց հողերից դեպի Դորրուլա ու Տրանսիլվանիա, դորձադրում և սոսկայի տերրոր ու ճնշում՝ զբաղված Բեսարաբիայում և, ինչպես ցարական Ռուսաստանում, պրովալացիոն ձեռք կազմակերպում և հրեյական ջարդեր: Բանվորներին ու գյուղացիներին հեղափոխական ավելի ու ավելի ուժեղացող շարժման հանդեպ միայն ստիպում և աշտեղ ևս դերմանական, մադյաբական, ռուսական և այլ կալվածատերերին ու կապիտալիստներին ստեղծել միասնական ճակատ ուսմանական կալվածատերերին ու բուրժուազիային հետ՝ ընդդեմ հենց իրենց աշխատավորներին:

3. ՃՆՇՎԱԾ ԺՈՂՈՎՈՒՐԳՆԵՐԻ ԱԶՏԱԳՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆ ՈՒ ՊՐՈԼԵՏԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մշակիք ստորև բերված հատվածը և ՊԱՏՄԻՐ, ԲԵ ՎՈՐՆ Ե ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑԻ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Ազգային հարցի լուծման ժամանակ լենինիզմը յեղնում և հետևելով գրովյուժներին:

ա) աշխարհը բաժանված է յերկու բանակի. մի բուռն քաղաքակրթված ազգերի բանակ, վրը Ֆինանսական կապիտալի տեր է և շահագործում է յերկրագնդի ազգաբնակչության հոգա մեծա մասնությունը, և գաղութների ու կախում ունեցող յերկրները շահագործվող ու ճնշված ժողովուրդների բանակ, վր կազմում է այդ մեծամասնությունը:

բ) գաղութները և կախում ունեցող յերկրները, վր ճնշվում և շահագործվում են Ֆինանսական կապիտալի կողմից, իմպերիալիզմի ուժերի ամենալուրջ աղբյուրներն ու խոչընդոտ ռեզիստենցիան են:

գ) գաղութային և կախում ունեցող յերկրներին ճնշված ժողովուրդների հեղափոխական պաշարն իմպերիալիզմի դեմ շահագործումից ու ճնշումից նրանց ազատագրման միակ ճանապարհն է:

դ) կարևորագույն գաղութային և կախում ունեցող յերկրներն աղբն թեակիսել են ազգային ազատագրական շարժման ուղին, վրը չի կարող համաշխարհային կապիտալիզմի ճգնաժամի չհանգել:

ե) պրոլետարական շարժման շահերը պարզացած յերկրներում և աղբային-ազատագրական շարժումները գաղութներում պահանջում են հեղափոխական շարժման այդ յերկու տեսակների միացումը մի ընդհանուր Ֆրոնտով, ընդհանուր թշնամու՝ իմպերիալիզմի դեմ ուղղված:

զ) բանվոր դասակարգի հաղթանակը պարզացած յերկրներում ու ճնշված ժողովուրդների ազատագրումն իմպերիալիզմի լծից՝ անհնարին և առանց ընդհանուր հեղափոխական Ֆրոնտի կազմակերպման և նրա ամրապնդման:

է) ընդհանուր հեղափոխական Ֆրոնտի կազմակերպումն անհնարին է առանց ճնշված ժողովուրդների ազատագրական շարժմանն ուղակի և վճռական աջակցություն ցույց տալու ճնշող աղբյուրներին պրոլետարիատի կողմից՝ ընդդեմ «հայրենի» իմպերիալիզմի, վրովհետև «չի կարող ազատ լինել մի ժողովուրդ, վր ճնշված է ուրիշ ժողովուրդների» (Մարքս):

ը) այդ աջակցումը նշանակում է պաշտպանել, ոգնել, կյանքում իրականացնել ազգերի բաժանվելու իրավունքի, նրանց լինելու ռեզիստենցիան պետական դոյուկյան իրավունքի լուրջագր:

թ) առանց այդ լուրջագրի իրականացման անհնարին և աղբների համադորձակցությունն ու միավորումը կարգավորել մի ընդհանուր համաշխարհային տնտեսության մեջ, վր սոցիալիզմի հաղթանակի բաղան և կազմում:

ժ) այդ միավորումը կարող է լինել միայն կամավոր, փոխադարձ համատարմության և ժողովուրդների յեղբայրական փոխհարաբերության հիմունքներով (Ստալին):

4. ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏՆԵՐԻ ՅԵՎ ԽՈՂՐԴԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ստորև բերված հատվածով ՊԱՏՄԻՐ

ԹԵ ՎՈՐՆ Ե ՄԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏՆԵՐԻ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

Ընդ. Ստալինի հետ ամերիկյան բանվորական պատգամավորության՝ 1927 թվի սեպտեմբերի 9-ին ունեցած զրույցի ժամանակ պատգամավորությունն ի միջի՝ այլոց ավելի հետևյալ հարցը:

«Վորո՞նք են Ռուսաստանի հիմնական տարբերությունները հայկաթալիստական պետություններից՝ ազգային փոքրամասնությունների վերաբերմամբ նրա վարած քաղաքականության հարցում»:

Ընկ. Ստալինն այսպես պատասխանեց այդ հարցին.

«Ըստ յերևույթին խոսքը վերաբերում է ԽՍՀՄ այն ազգություններին, վորոնք առաջ հարստահարվում էին ցարիզմի ու ուսական հարստահարիչ դասակարգերի կողմից և վորոնք չունեին իրենց պետականությունը:

Հիմնական տարբերությունն այն է, վոր հայկաթալիստական պետություններում դոյություն ունի ազգային ճնշում և ազգային ստրկացում, իսկ մեզանում՝ ԽՍՀՄ մեջ վոչնչացված են թե՛ մեկը և թե՛ մյուսը:

Մեզանում բոլոր ազգություններն իրավահավասար են, վորովհետև վոչնչացված են առաջներում գերիշխող վելիկոուս ազգի ազգային ու պետական բոլոր արտոնությունները:

Ի հարկե, խոսքն ազգությունների հավասարության դեկլարացիաների մասին չէ:

Ազգերի հավասարության մասին դեկլարացիաներ չառ կան ամեն մի բուրժուական և սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության մեջ: Քանի կոպեկ արժեն այդ դեկլարացիաները, յերբ նրանք չեն կիրառվում կյանքում:

Իման այն է, վոր վոչնչացվեն այն դասակարգերը, վորոնք հանդիսանում են ազգային հարստահարության հեղինակները, ստեղծագործողները և կիրառողները:

Այդպիսի դասակարգեր էին մեզանում կարվածատերերը և հայկաթալիստները: Մենք տապալեցինք այդ դասակարգերը և դրանով ել վոչնչացրինք ազգային հարստահարության հնարավորությունը:

Հենց չնորհիվ այն հանգամանքի, վոր մենք տապալեցինք այդ դասակարգերը, մեզանում իրատես հնարավոր դարձավ իրական ազգային հավասարությունը: Հենց այդ է մեզանում կոչվում ազգերի ինքնորոշման, մինչև իսկ անջատման զաղախարի իրադրություն:

Վորովհետև մենք իրականացրինք ազգերի ինքնորոշումը, այդ պատճառով ել մեզ հաջողվեց վոչնչացնել ԽՍՀՄ տարբեր ազգությունների աշխատավոր մասսաների փոխադարձ անվրաստությունը և կամավոր սկզբունքի հիման վրա համախմբել

ազգությունները դաճեալից մի պետության մեջ: Ներկայումս դոյություն ունեցող Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունների Միությունը մեր ազգային քաղաքականության հետևանք է և ԽՍՀՄ ազգությունների մի դաճեալից պետության մեջ կամովին ֆեդերացման արտահայտություն:

Հազիվ թե կարիք լինի ասացուցելու, վոր ազգային հարցում այսպիսի մի քաղաքականություն չի կարող իրականանալ հայկաթալիստական յերկրներում, վորովհետև այնտեղ գեա իշխանություն գրուխ են կանգնած հայկաթալիստները, վորոնք ազգային հարստահարության հեղինակներն ու իրադրոշողներն են:

Ձի կարելի, որինակ՝ չնչել այն փաստը, վոր ԽՍՀՄ ամենաբարձր որդանի, — խորհուրդների կենտրոնիզմի գրուխ կանցնած է վոչ անպատճառ մի ուս նախագահ, այլ վեց նախագահներ, այն վեց դաճեալից պետությունների թվի համեմատ, վորոնք միավորված են ԽՍՀՄ մեջ, վորոնցից մեկը ուս է (Կարլինին), մյուսը ուկրայնացի յե (Պետրովսկի), յերբորդը բելուս է (Չերվյակով), չորրորդը՝ ադրբեջանցի (Մուսաբեկով), հիներորդը՝ թուրքմեն (Այաաևով), վեցերորդը՝ ուզբեկ (Տայդուլա Խոջայեվ):

Այս փաստը թեր յազգային քաղաքականության ամենափայլուն արտահայտություններից մեկն է:

Հարկ չկա ասելու, վոր բուրժուական հանրապետություններից և վոչ մեկը, վորքան նա ծայրահեղ դեմոկրատական լինու, այդ քայլը չեք անի: Մինչդեռ արդ քայլը մեզ համար ինչին հասկանալի մի փաստ է, վոր բղխում է հավասարության մեր ամբողջ քաղաքականությունից:

5. ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԱՏԻ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒԴՆԵՐԻ ՅԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ՄԻՅՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՔՆԵ

Կարդա բնկ. Ստալինի 12-րդ կուսիսամագումարում արած գեկուցման առթիվ բնդունված բանաձևից ստորև թերված հատվածը և ՊՏԱՍՍԱՆԻՐ ԱՅՆ ՀԱՐՑԻՆ, ԻԵ

ԻՆՁՈՒՄԻ ՄԻԱՅՆ ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՐՈՂ Ե ԱՁԱՏԵԼ ՀԱՐՑԱՆԱԶԱՐՎԱԾ ԱԶԳՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ

Տաղալելով կարվածատերերի ու հայկաթալիստների, ազգային հարստահարման հիմնական կրողների, իշխանությունը և

514
37

16

ՀԱՅ. ԲԱՊԱՐԱԿԻԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿ - ՍՏՐԱ

Պ. Ա. ՄԱՅՈՒՆԻԱՆ

վում և բաղձնիկները կուսակցության ղեկավարութեամբ, խստիվ փոխում և ազգային ռազոնների ու մարզերի ղեկավարները:

Այնտեղ, ուր առաջ իշխում էր վայրենութիւնն ու աղքատութիւնը, այժմ աճում և հուսկու աղքատները թշուր, ստեղծվում են քաղաքներ, յուրացվում և առաջավոր տեխնիկան, յերևան և զաւր իր ազգային պրոլետարիատը, կառուցվում են ջրանցքներ ու վոտոգման սիստեմներ, տարածվում և տեխնիկան գյուղատնտեսութեան մէջ, աճում և ամրանում և կոլտնտեսային շարժումը:

Ինդուստրացման տեմպերն առաջներում հետամնաց ազգային հանրապետութիւններում ու մարզերում անհամեմատ ավելի բարձր են, քան ամբողջ ՌԽՖՍՀ մէջ:

Աճում են տեքստիլ, մետաքսակարժ, բամբակաման գործարանները Միջին Ասիայում ու Կովկասում. Կրիմում կառուցված և կերէի վեթխարի մետաղաձուլ գործարանը, Ուկրաինայում՝ Դնեպրոստորը, Կարելիայում լայն ծավալվել են թղթի ու քիմիական ձեռնարկութիւնները, Բելոռուսիայում աճել են Մոզիրի լճի արհեստական մանածոյի գործարանը, Ոսինստորը և այլն. Անդրկովկասում՝ Չադեսը, Ռիօնդեսը, Կադկաստանում՝ գունավոր մետաղների Ռիդդերովյան կոմբինատը, «Կարազանդլինյան ածուխները», «Ակտոբերինյան Փոսֆորիտները» և այլն, և այլն:

Նոր արդյունաբերական շինարարութեան արժեքը, վորն այժմ ծավալվում և ազգային հանրապետութիւններում ու մարզերում, հասնում և 1 միլիարդ 100 միլիոն ռուբլու:

Դրա հետեանքով արդյունաբերութեան համախառն արտադրանքն, որինակ՝ Կադկաստանում աճել և 1920 թվի 10 միլիոնից մինչև 1930 թվի 78 միլիոն ռուբլու, Կարելիայի խՍՀ մէջ՝ 20 միլիոնից մինչև 124 միլիոն ռուբլու, Դադաստանում՝ 13 միլիոնից մինչև 43 միլիոն ռուբլու և այլն:

Յերկրի ինդուստրացման և մեր կուսակցութեան գլխավոր գծի անշեղ կիրառման հիման վրա հաջողութեամբ ընթանում և նաև ազգային հանրապետութիւնների գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակերտումը:

Բուռն կերպով աճում են ցանքադաշտերը: Այնտեղ ցանքադաշտերը 1930 թվին 1926 թվի համեմատութեամբ կազմել են Թաթարստանի խՍՀ մէջ 116 տոկոս, Վոտական մարզում՝ 123 տոկոս,

Քուրյաթ-Մոնղոլական հանրապետութեան մէջ՝ 128 տոկոս, Կիրգիզիայում՝ 160 տոկոս:

Եւ ավելի հսկայական նվաճումներ են ձեռք բերված կոլտնտեսական շինարարութեան մէջ:

Առ 1-ն հոկտեմբերի 1931 թվի արդեն իսկ կոլեկտիվացված էր ԲՍՍՀ մէջ գյուղացիական տնտեսութիւնների 48,5 տոկոսը, ՌԽՍՀ՝ 67,1 տոկոս, ԱՌՖՍՀ՝ 39,0 տոկոս, Ուզբեքստանի խՍՀ՝ 66,7 տոկոս, Թուրքմենստանի խՍՀ՝ 56,7 տոկոս, Տաջիկստանի խՍՀ՝ 28,5 տոկոս:

Առանձին ազգային հանրապետութիւններում ու մարզերում կոլեկտիվացման տոկոսն էլ ավելի բարձր է: Այսպես որինակ՝ Մերձվոլգյան գերմանացիների ԱՌՍՀ կոլեկտիվացված է տնտեսութիւնների 90,9 տոկոսը, Կրիմում՝ 83,3 տոկոսը և այլն:

Կոլեկտիվացման հաջողութիւնների հետ, նրա հիման վրա կուրակութեան, վորպես դասակարգի վերացման հետ ազգային ռազոնները վոնչացնում են կապիտալիզմի և ազգային անհավասարութեան վերջին հենարանը՝ կուլակին:

Տնտեսութեան զարգացման հետ միաժամանակ արագ տեմպերով աճում և նաև կուլտուրական շինարարութիւնը:

Կուլտուրական հեղափոխութեան խնդրի կենսագործումը մեծ գծավարութիւն և ներկայացնում, քանի վոր Սորհրդային Միութիւնը ցարական Ռուսաստանից ժառանգութիւն ստացավ տասնյակ անգրագետ ազգութիւններ, վորոնք չունէին իրենց գիրը, դպրոցները, թերթերն ու գրքերը:

Սակայն չնայած գծավարութիւններին, կուլտուրան ազգային հանրապետութիւններում ու մարզերում խստիվ բարձրացել է:

Շատ հանրապետութիւններ ու մարզեր դարձել են համատարած գրագիտութեան ռազոններ: ԲՍՍՀ բոլոր միութենական հանրապետութիւններից առաջ մտցրեց ընդհանուր պարտադիր ուսուցում: Ուկրաինայում դպրոցներով ընդգրկված է բոլոր յերեխաների 98,5 տոկոսը: Հյուսիսային Ոսեթայի ավտոնոմ մարզում հեղափոխութիւնից առաջ կար 10 տոկոս գրագետ, իսկ 1931 թվի սկզբներում կար արդեն 65 տոկոս գրագետ: 1931 թվին խՍՀՄ մէջ Ադրբեյջան էր վոր ամենից առաջ 100 տոկոսով դարձավ համատարած գրագիտութեան յերկիր. մինչդեռ հեղափոխութիւնից առաջ այդտեղ գրագետների թիվը յեղել է միայն 7 տոկոս, իսկ գրագետ կանանց թիվը՝ 0,5 տոկոս: Սորհրդային իշխանութիւն-

նը խՍՀՄ մի շարք ազգութիւններէ մեջ հին արաբական ալթու-
քենը, վոր չափազանց դժուար մատչելի յեր լայն մասսաներէ
համար, փոխեց լատիական ալթուքենով: Այդ ոգնեց բնակչութեան
ամենալայն մասսաներին հաղորդակից լինելու գրազխտութեանն ու
կուլտուրային:

1907 թվին ցարական պետական դուման վորոշեց. «Ասպայ-
ման ու անչեղորեն ալթուքեններին սովորեցնել ուսաց լեզու,
վորպէսզի նոր սերնդի համար այդ լեզուն դառնա մայրենի և մեր
ուսական կուլտուրան դառնա իրենց կուլտուրան»:

Խորհրդային իշխանութիւնը վճռականապէս պայքարում է
վորեւ ազգութեան խորթ լեզու փաթաթելու դեմ: Մենք
կողմնակից ենք բոլոր ազգութիւններին բանվորների և աշխատա-
վորների լիակատար միասնութեանը և, հատկապէս հենց այդ
պատճառով, գնում ենք վորեւ ազգութեան աշխատավորների
մոտ մեր կոմունիստական ազիտացիայով ու պրոպագանդով
և ոգնում ենք նրանց կառուցելու պրոլետարական կուլտուրան
իրենց մայրենի լեզով: Մենք մարտնչում ենք խՍՀՄ բոլոր փոլո-
վորդներին ազգային կուլտուրաների ամեն կերպ զարգացման հա-
մար, յուրաքանչյուր լեզվի և յուրաքանչյուր ազգային կուլտու-
րայի մեծագոյն նրբազգացութեան համար: Բայց միևնույն ժա-
մանակ բայլչեիկները կոչ են անում այնպիսի կուլտուրայի շինա-
բարութեան, վորն ըստ բովանդակութեան կոմունիստական, ին-
տերնացիոնալ, պրոլետարական կուլտուրա յե:

Ըստ ձեռի ազգային և ըստ բովանդակութեան սոցիալիստական
կուլտուրայի համար են մարտնչում մեր կուսակցութիւնն ու
խորհրդային իշխանութիւնը:

Առաջներում հարստահարված ազգութիւնների չափազանց
արագ տնտեսական ու կուլտուրական աճումը, վոր մենք ունենք,
ներկայումս տակաւին բավական չե և չի կարող մեզ բավարարել:

Այդ պատճառով 16-րդ կուսհամագումարը գերեկտիվ է տվել
հետագայում միջոցներ ձեռք առնել վերացնելու ազգութիւնների
փաստացի անհավասարութիւնը և զարգացնելու նրանց ազգային
կուլտուրաները: Յեւ այդ տարբերութիւնների վերացման ճանա-
պարհին առաջադիմութեան մեծագոյն քայլ են հանդիսանում
յերկրորդ հնգամյակի նախատեսումները, վոր հաստատել և համ-
կոմկուսի (բ) 17-րդ կոնֆերանսը:

Որինակ՝ Միջին-ասիական հանրապետութիւնները յերկրորդ
հնգամյակում կդառնան խՍՀՄ բամբակի հիմնական կենտրոնը և

միևնույն ժամանակ արդյունաբերական կենտրոն՝ սեփական ար-
տադրութեամբ, վորը պետք է ապահովի Միջին Ասիայի բնակ-
չութեան հիմնական սպառողական ապրանքներով: Թե ի՞նչ հա-
փով մեծ կլինի գյուղատնտեսութեան աճումը, յերեւում է այսպի-
սի փաստից: Ուղեկատանում նախատեսվում է յերկրորդ հնգա-
մյակի վերջում հավաքել 100 միլիոն փութ բամբակ, կրկնապատ-
կելով յուրաքանչյուր հեկտարի բերքատուութիւնը: Այդ նշանա-
կում է, վոր մենք յերկրորդ հնգամյակում վոչ միայն լիովին կբա-
վարարենք մեր արդյունաբերութեան բամբակի պահանջները,
այլև հնարավորութիւն կունենանք բամբակ արտահանելու:

Կադակատանի խՍՀ հետամնաց ծայրագավառից կդառնա
խՍՀՄ արդյունաբերական ու գյուղատնտեսական խոշորագոյն
կենտրոն: Կարագանդայում քարածխի արդյունաբերութիւնը կը-
հասնի 25 միլիոն տոննի, Էլեկտրոնեբգիան՝ 3·270 հազար կիլո-
վատի, լայն չափով կծավալվի յերկաթուղային նոր շինարարու-
թիւնը և այլն:

Նույնպիսի պատկեր կներկայացնեն նաև ազգային այլ հան-
րապետութիւնները:

Այդ բոլոր հաջողութիւնները պարզ ցույց են տալիս ամբողջ
աշխարհի պրոլետարիատին և աշխատավորութեանը յեւրն ստրկա-
կան դրութիւնից, միակ ու ճիշտ յելքը, վորը պրոլետարական
հեղափոխութեան մեջ է, պրոլետարիատի դիկտատուրա հաստա-
տելու մեջ է:

Լենինյան ազգային քաղաքականութեան հաջողութիւնները
բայլչեիկների կուսակցութիւնը ձեռք է բերել անհաշտ պայքար
մղելով ազգային հարցում յեղած թեքումների դեմ:

Ազգային հարցում, ինչպէս և մեր քաղաքականութեան այլ
բնագավառներում, մեր կուսակցութիւնն ստիպված էր յետ մղե-
լու գրոհներ դասակարգային թշնամու կողմից, վորը փորձում էր
աղբել կուսակցութեան ու բանվոր դասակարգի վրա, չեղել կու-
սակցութեան քաղաքականութիւնը լենինյան ուղիից: Դասակար-
գային թշնամին ուղում է չարաչահել մասսաների հետամնացու-
թիւնը, սերմանել ազգային պառակտում մեր Միութեան տար-
բեր ազգութիւնների աշխատավորների մեջ, այդպիսով իսկ թու-
լացնելով մեր շարքերի միասնութիւնը:

Ամեն տեսակ չովինիզմն ու նացիոնալիզմը մեր դասակար-
գային թշնամու գնեքն է, վորն ուղղված է աշխատավորների չա-
հերի դեմ: Սոցիալիստական ծավալուն հարձակմանը կատաղիորեն

գլխավորող կապիտալիստական տարրերի դործակալների միջոցով չովինիզմը ներս է սողոսկում յերբեմն աշխատավորների հետամնաց խավերի մեջ և մինչև իսկ՝ կուսակցութեան շարքերը:

Կուսակցութեան անընդհատ անխնայ պայքար է մղում մեծապետական չովինիզմի, վորպես տվյալ ետապում գլխավոր վտանգի դեմ, և միաժամանակ տեղական նացիոնալիզմի թեքման դեմ:

Մեծապետական չովինիզմն արտահայտվում է արհամարհական վերաբերմունքով դեպի այլ ժողովուրդները, դեպի նրանց լեռն ու կուլտուրան, հաստատումով, թե դերադանց է ուսակալն լեզուն, կուլտուրան և ժողովուրդը մյուսների նկատմամբ. արտահայտվում է նրանով, վոր չեն ցանկանում հաշվի առնել տեղական բնակչութեան առանձնահատկութեանները, կարիքներն ու շահերը:

Մեծապետական չովինիստները հանդես են գալիս ազգությունների ինքնորոշման իրավունքների լողունդի դեմ, հանդես են գալիս հոգուտ ազգային հանրապետութեանների ու մարդերի վորնչացման, հոգուտ առաջներում հարստահարված, հետամնաց ազգություններին ցույց տրվող անտեսական ու կուլտուրական ոգնութեան դադարեցման և այդ ժողովուրդների ազգային կուլտուրաների զարգացման դեմ: Մեծապետական թեքումնավորները շատ հաճախ քողարկվում են ձախ ֆրազներով: Նրանք ձգնում են մեկնարանել Լենինի խոսքերը՝ կոմունիզմի որոք ազգությունների ձուլման մասին այն իմաստով, թե իբր արդեն իսկ հասել է ժամանակը վերացնելու ազգային հանրապետութեաններն ու մարդերը և ի մի ձուլելու բոլոր ազգություններն ու ազգային կուլտուրաները:

Մինչդեռ Լենինն ասել է, վոր «ազգային ու պետական տարբերութեանները ժողովուրդների ու յերկրների միջև... կապահանվեն դեռ շատ յերկար ու յերկար ժամանակ, մինչև իսկ պրոլետարիատի դիկտատուրան համաշխարհային մասշտաբով իրագործելուց հետո»: Հետևապես, մենք պետք է ամեն կերպ ոգնենք յուրաքանչյուր ազգութեան աշխատավորներին՝ հաղորդակից դարձնելու նրանց սոցիալարաութեան դործին, նրանց համար ամենից մատչելի միջոցով, այսինքն՝ նրանց լեզվով, զարգացնելով նրանց ազգային կուլտուրան, փոխելով խորհրդային ապարատի աշխատանքը, դասավանդումը դպրոցներում և այլն ազգային լեզվով:

Դեպի մեծապետական չովինիզմը թեքման վտանգը գլխավոր վտանգ է հանդիսանում, վորովհետև «նա արտահայտում է առաջ-

ներում իշխող վելիկոուսական ազգութեան մահացող դասակարգերի ձգնումը՝ վերադարձնելու կորցրած արտոնութեանները» (Ստալին) և ազգությունների միասնութեան ու միաձուլման դիմակի տակ աշխատում են անջատում սերմանել մեր Միութեան քանադան ազգությունների աշխատավորների մեջ և այդպիսով իսկ թուլացնել նրա կորովը:

Մեծապետական չովինիստների համար պայքարում է և՛ կուլակը, և՛ տերտերը, վորոնք կուսակցութեան ազգային քաղաքականութեան մեջ տեսնում են իրենց ամենավտանգավոր սպառնալիքը:

Կուսակցութեանը համառ պայքար է մղում նաև անտիսեմիտիզմի (հրեապաշտութեան) դեմ: Անտիսեմիտիզմը մեծապետական չովինիզմի արտահայտութեաններից մեկն է, վորը Լենինը քանիցս խարաղանել է վորպես «ամենավայրենի, ամենադադրելի, գաղանաբար դործ»:

Դեպի նացիոնալիզմը թեքման եյութեան արտահայտվում է նրանով, վոր նա ջանում է մեկուսացնել իր ազգութեան աշխատավորներին իՍՂՄ մնացած ժողովուրդներից, կտրել իր ազգութեան աշխատավորներին բանվոր դասակարգի ու կոմունիստական կուսակցութեան ղեկավարութեանից և սքողել դասակարգային պայքարն իր ազգութեան ներսում: Այդ թեքումն առաջ է քաշում առաջին հերթին ազգային շահերն ի վնաս աշխատավորների ընդհանուր խնդիրների: Նա ձեռնտու յե դասակարգային թշնամուն, վորովհետև խախտում է իՍՂՄ աշխատավորների ինտերնացիոնալ միութեանը և այդպիսով իսկ թուլացնում է պրոլետարիատի դիկտատուրան: Այդ թեքումն արտահայտում է առաջներում հարստահարված ազգությունների շահագործող դասակարգերի շահերն ու ձգնումները:

Ազգային հարցում թեքումների դեմ մղած իր պայքարում կուսակցութեանը կոխում է իր շարքերը Լենինյան, պրոլետարական ինտերնացիոնալիզմի վողով, ապահովում է և՛ ավելի մեծ հաջողութեանները իՍՂՄ բոլոր ազգությունների զարգացման մեջ, խորհուրդների յերկրի բոլոր աշխատավորների յեղաշարժական համախմբման մեջ:

Այն յերկրների նկատմամբ, վորոնք չեն անցել զարգացման կապիտալիստական շրջանը (Թուրքմենստան, Ուզբեկստան, Տաջիկստան, Կադակստան, Դաղստան և այլն), խորհրդային իշխանութեան Լենինյան ազգային քաղաքականութեանն ապահովում է

նրանց անցումը սոցիալիստական ուղիների վրա, խուսափելով կապիտալիստական զարգացումից:

Մենք կենսագործում ենք այդ յերկրներում Լենինի այն ցուցումը, թե՛ «ամենից առաջավոր յերկրների պրոլետարիատի ոգնությունը հետամնաց յերկրները կարող են անցնել խորհրդային հասարակարգին և զարգացման վորոչ աստիճանների միջոցով՝ կոմունիզմին, խուսափելով զարգացման կապիտալիստական շրջանը»:

Մեր կողմից այդ խնդրի հաջող կենսագործումը ԽՍՀՄ մեջ լավագույն միջոց է կոմունիզմի համար ազխտացիայի ու պրոպագանդի, աշխարհի հարստահարվող ժողովուրդների աշխատավոր մասսաներին մորելիկացիայի յենթարկելու՝ պայքարելու իմպերիալիզմի հետամնաց զաղույթներում հեղափոխության միջոցով՝ զարգացման վոչ կապիտալիստական ուղիի համար:

ԽՍՀՄ մեջ մեր ազգային քաղաքականությունը համախմբում է համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխության դրոշի ներքո միլիոնավոր հարստահարվող ստրուկներին, վորոնք առաջավոր սոցիալիստական յերկրների ոգնությունը ու ղեալարությունը կհասնեն խորհրդային իշխանությունն ու կոմունիզմին, խուսափելով կապիտալիստական ստրկության շրջանը:

ՆՅՈՒԹԵՐ ԻՆԲՆՈՒՐՈՒՅՆ ԱՇԽԱՏԱՆԳԻ ՀԱՄԱՐ

1. ՇԵՏԱՄԱՆԱՑ ԺՈՂՈՎՈՒԴՆԵՐԸ ՊԵՏԲ Ե ՀԱՍՆԵՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՆ

ԳՐԻ ԱՌ ԸՆԿ. Ստալինի գեկուցումից ստորև բերված ցիտատը: Միութենական հանրապետությունների բյուջեների անման դիագրամը և յեզրակացություն հանիր այն մասին, թե

ԻՆՉ ՄԻՋՈՑՆԵՐ Ե ՁԵՌՔ ԱՌՆՈՒՄ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՎՈՉՆՁԱՅՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՌԱՅՈՆՆԵՐԻ ՀԵՏԱՄՆԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԽՍՀՄ բոլոր ազգությունների աշխատավորները, կոմունիստական կուսակցության ու խորհուրդների ղեկավարությունը սոցիալիզմի շինարարության մեջ ձեռք են բերել վիթխարի հաջողություններ:

ԽՍՀՄ մեջ, —սոցիալիզմի բունակում, վորը համախմբել է

էր շուրջը բնակչության մեծամասնությունը, հիմնովին վոչընչացված և ազգային հարստահարումը, ստեղծված են պայմաններ փոխադարձ վստահության համար, հիմք է դրված ժողովուրդների յեղարակալան աշխատակցության՝ սոցիալիզմի շինարարության համար: Այս բոլորը պայմանավորել են ժողովուրդական տնտեսության շտեյնված աճում, նախկին միահեծան Ռուսստանի զաղույթային ու կիսազաղույթային հետամնաց ժողովուրդների կուլտուրական ու տնտեսական վիթխարի վերելք: Ամենից պարզ այդ կարելի յե դիտել միութենական հանրապետությունների բյուջեների աճման տեմպերով:

Այն ժամանակ, յերբ ԽՍՀՄ բյուջեի ընդհանուր աճումը 1931 թվին յեղել է 45,8 %:

ՌԽՖՍՀ բուջեն աճել է	31,2	տոկոսով.
ՌԽՍՀ	»	» 32,9
ԲԽՍՀ	»	» 35,6
ԱԽՖՍՀ	»	» 50,9
Թուրք խՍՀ	»	» 87,1
ՌԻՂՐ. ԽՍՀ	»	» 61,8
Տաջ ԽՍՀ	»	» 108,5

ՌԽՖՍՀ ալատնում հանրապետությունների բյուջեները 1932 թվին կերկնսողատկվեն, համեմատած հնգամյակի ուտալին տարվա հետ:

Ազգային հարցի եյությունն է՝ «վոչնչացնել ազգությունների այն հետամնացությունը (տնտեսական, քաղաքական, կուլտուրական), վորը մենք ժառանգել ենք անցյալից, վորպեսզի հնարավորություն տանք հետամնաց ժողովուրդներին հասնելու կենտրոնական Ռուսաստանին և՛ պետական, և՛ կուլտուրական, և՛ տնտեսական տեսակետից»

(Ի. ՍՏԱԼԻՆ)

2 ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԻՆԴՈՒՍՏՐԱՑՈՒՄԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՈՒ ՄԱՐՁԵՌԻՄ

ԳՐԻ ԱՌ ՍՏՈՐԵՎ ԲԵՐՎԱԾ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԹՎԵՐԸ ՅԵՎ ՊԱՏՄԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒ ՄԱՐՁԵՐԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԻՆԴՈՒՍՏՐԱՑՄԱՆ ՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ:

Ազգային հանրապետությունների ու մարզերի տնտեսական հետամնացությունը հետևանք է այն բանի, վոր ցարեզմը այդ

ռայոնների վրա նախում էր վորպես գաղութների վրա, վորոնք պետք է հումուլթ մատակարարեն, արհեստականորեն կապեց-նում էր նրանց արտադրական ուժերի զարգացումը, արդեւակ էր հանդիսանում նրանց արդյունաբերութեան զարգացմանը և այլն: Միջին Ասիայում, բամբակի արտադրութեան կենտրոնում, ամենեւին տեղադրել էր զործարաններ չկային: Նույնը վերաբերում էր նաև Անդրկովկասին: Հողի ընդերքը մշակվում էր սահմանափակ քանակով ու հավաքակիչ ձևով (Բագվի նավթը): Կրկնակի ճնշումը, — գաղութային ու սեփական շահագործողների, — հնարա-փորւթյուն չէր տալիս զարգացնելու գյուղատնտեսութեանը ծայրագույններում:

Միանգամայն հակառակ քաղաքականութիւն է վարում պրո-լետարական դիկտատուրան: «Նրա (պրոլետարական դիկտատու-րայի) ամենատառաջին խնդիրը հանդիսանում է արդյունաբերու-թեան պլանաչափ զարգացումը ծայրամասերում», — ասում է կու-սակցութեան 10-րդ համագումարը: Այն ժամանակ, յերբ վերա-կանգնման չըջանի տարիներում այդ խնդիրն իրագործվում էր համեմատաբար փոքր չափերով, ապա վերակառուցման չըջանում նա լայնորեն ծավալվեց, մասնավորապէս Արեւելքում քարածխամե-տաղածուլական յերկրորդ բաղա ստեղծելու մասին կուսակցու-թեան դերեկտիվի հետեանանքով:

Ազգային հանրապետութիւնների արդյունաբերութեան մեջ ներդրվում են միլիարդ ռուբլիներ, քանի վոր այդ ռայոններում արդյունաբերական հին ձեռնարկութիւններ չկային (բացառու-թյամբ Ուկրաինայի ու մասամբ Ադրբեյջանի) և համարյա այդ բոլոր միջոցները գործադրվում էին կապիտալ նոր շինարարու-թեան համար:

Ահա առանձին հանրապետութիւնների ինդուստրացման մա-սին տվյալները:

ՈւզբէՍՀ արդյունաբերութեան մեջ համախառն արտադրան-քը 1929-1930 թվին գերազանցել է նախապատերազմական արտա-դրանքը 2 և կես անգամ:

Անդրկովկասի արդյունաբերութեան համախառն արտադրան-քը 1931 թվին գերազանցել է հնգամյա պլանի նախատեսումները 8 տոկոսով և աճել է համարյա 70 տոկոսով համեմատած 1930 թվի հետ:

Տաջիկստանի արդյունաբերութեան համախառն արտադրան-

քը 1930 թվին կազմել է 10·800 հազար ռուբլի, իսկ 1931 թվին՝ 32 միլիոն ռուբլի:

Տաջիկստանի արդյունաբերութեան մեջ կապիտալ ներդրում-ները ընդհանուր գումարը 1928 թվից մինչև 1930 թվին ավելացել է 40 անգամ:

Արեւելքի հետամնաց յերկրներում արդյունաբերութեան մի շարք ճյուղեր ստեղծվել են առաջին անգամ, իսկ Տաջիկստանում ամբողջ արդյունաբերութիւնն ստեղծված է խորհրդային իշխա-նութեան որոք:

5-ԱՄՅԱԿԸ ԿԱՏԱՐՎԱԾ Ե ԺԱՄԱՆԱԿԻՑ ՇՈՒՏ

2 1/2 ԳԵՎ 3 ՏԱՐՈՒՄ

ԿԱՐԵՆԻԱ

անտառային ու փայտամշակ
արդյունաբերութիւն

ԶԵՂՆՅԱ

նավթ

ԱՌՐԲԵՋԱՆ

նավթ

ԹԱԹԱՐՍՏԱՆ

անտառային արդյունաբերութիւն,
հինական քիմիա, վառելան՝ արդյու-
նաբերութիւն

ԲԱՇԿԻՐԻԱ

մետաղ, անտառային ու
փայտամշակման, շինանութեր

ՄԱՐԻՆՅԱՆ

փայտամշակ. արդյունաբերութիւն

ԴԱՂՍՏԱՆ

ապակեգործ արդյունաբեր.

ԶՈՎԱՇԻԱ

շինանութեր

ՅԱԿՈՒՏԻԱ

կաշի, անտառ. արդյունաբերութիւն

Ազգային հանրապետութիւններում ստեղծվում են ՎՈՅ ԹԵ մարդաճանային ձեռնարկութիւններ, այլ խոշոր գործարաններ

Կապիտալ ներդրումները աճման տեմպերն ազգային մարդերում 1932 թվին (համեմատած 1931 թ. հետ)	
Յակուտիա	17,3 %
Թաթարստան	168,7 %
Դաղստան	156,5 %
Կարելիա	15,6 %
Կազակստան	143,8 %
Բաշկիրիա	140,1 %
Կարա-Կալպակիա	57,9 %

զւ ֆաբրիկներ, արդյունաբերութեան գիշատներ, վորոնք կառուց-
ված են տեխնիկայի վերջին խոսքով:

Այդպիսին են՝ կերչի մետաղաձուլական գործարանը Կրիմում,
Գոմելի գյուղատնտեսական մեքենաշինարարութեան գործարանը
Բելառուսիայում, Չերնիկովյան կոմբինատը՝ Բաշկիրիայում:

Ծավալվում է վիթխարի շինարարութիւն՝ Կազակստանում
ու Բաշկիրիայում, վորպէս այնպիսի ռայոններ, վորոնք մտնում
են Ուրալ-կուլնեցկի կոմբինատի մեջ:

Միջին Ասիայում 1931 թվին կառուցված է Սեւմաչ (գյուղա-
տնտեսական մեքենաշինարարութեան) գիշատը՝ 35 միլիոն
ռուբլի արժողութեամբ: 1932 թվին արդեն նա տալիս էր 30 միլիոն
ռուբլու արտադրանք, իսկ 1933 թվին կտա 50 միլիոն ռուբլու
արտադրանք:

Այնտեղ ավարտված է նույնպէս Կուլա-Սայեյում վիթխարի
ցեմենտի գործարանը, վորի առաջին հերթը տալու յետարեկան
100 հազար տակառ ցեմենտ, իսկ ամբողջ ունակութիւնը լինելու
յետարեկան 1,5 միլիոն տակառ ցեմենտ:

Տաշկենտում ավարտվում է կարի գործարանը, իսկ Զիմքեն-
դում՝ կապարի (արձնի) գործարանը՝ տարեկան 100 հազար տոնն
արտադրանքով:

Կարագանդան Կազակստանում վերածվում է Միութեան յեր-
բայդ քարածխային կենտրոնի:

Արդյունաբերական այդ վիթխարի շինարարութիւնը միան-
գամայն փոխում է աղբային հետամնաց ռայոնների սոցիալ-տեք-
տեսական դեմքը:

Գոյանում են և աճում աղբային պրոլետարիատի կազմերը:
Կազակստանում ստեղծված է պրոլետարիատի կես միլիոնանոց
բանակ, նույնպիսի բանակներ աճում են Կրիմում, Մերձվոլդայան
գերմանացիների ԱՆՍՆ, Թաթարստանում, Բաշկիրիայում և այլ
աղբային հանրապետութիւններում:

Աղբային պրոլետարիատի կազմեր են ստեղծվում վոչ միայն
աղբային հանրապետութիւնների ձեռնարկութիւններում, այլև
նորաշէն այլ գիշատներում:

Մագնիտոստրոյում բանվորների մեջ կան 35-ից ավելի աղ-
բութիւն, վորոնք կազմում են բանվորների ընդհանուր քանակի
մի յերրորդից ավելին: Նրանց մեջ 3 հազար հոգուց ավելին ուկ-
րաինացիներ են, 3,5 հազար՝ թաթար և 2,5 հազար՝ բաշկիր: Յեւ

այդ բանվորները ցույց են տալիս իսկական հերոսութեան, դեպի
աշխատանքը սոցիալիստական իսկական վերաբերմունքի որինակ-
ներ: Այսպէս, որինակ՝ Սագատայեվի բետոնագործների բրիգա-
դը տվեց խառնելու համաշխարհային ռեկորդ, Մադիտովի բրի-
գադը լավագոյն աշխատանքի համար ստացավ մարտնչող անաստ-
վածների մարդային միութեան կարմիր դրոշը:

1933 թվին ՌԽՖՍՀ ֆաբրիկաներում ընդունված էյին
7 հազար նացիոնալ, իսկ 931 թվին աշան ընդունելութիւնն է՝
40,300 նացիոնալ:

3. ԳՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՈՒ ՄԱՐԶԵՐՈՒՄ

ԳՐԻ ԱՌ ստորև բերված նշույների հիմնական թվերը

ՎԻԹԵԱՐԻ ՅԵՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՎԵ-
ՐԱԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵ-
ՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՈՒ ՄԱՐԶԵՐՈՒՄ

ԶՆԱՎՈՒՄ ԵՆ ՄԵՆԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՅՄԱՆԱԳԾԵՐԸ

ԿՈԼԵԿՏԻՎԱՅՎԱԾ Ե

ՈՒՍՆՈՒՄ	— 67 ⁰ / ₀
Ուղղակի տանում	— 66 ⁰ / ₀
Թուրքմենստանում	— 56 ⁰ / ₀
Անդրկովկասում	— 36,6 ⁰ / ₀
Բելոռուսիայում	— 48 ⁰ / ₀
Տաջիկստանում	— 28,5 ⁰ / ₀
Թաթարստանում	— 63 ⁰ / ₀

Ագրիգայն, կարբոն, հոսիսային Ոսեթիան, Կրիմ համա-
տարած կոլեկտիվացման յերկրներ են

1400 մեքենատրակտորային կայաններից և մեքենա-
խոտհարային 180 կայաններից, վոր գոյութիւն ունեն ամբողջ
ՍՍՀՄ մեջ—

— աղբային հանրապետութիւններում ու մարզերում ստեղծ-
ված են 675 ՄՏԿ և 15 ՄԽԿ: Աղբային ռայոններում լայն ծավալ-
վել է խորհրդային տնտեսութիւնների շինարարութիւնը: Հատուկ նշա-

նակությունն ունի այնտեղ կենդանարուծական խորհրդատեսութ-
յունների շինարարությունը: Բավական է մատնանշել այն, վոր
Կաղակատանում մենք ունենք վիթխարի մասխորհրդատեսություն-
ներ, վորոնք բռնում են 560 հազար հեկտար տարածություն, 394
հազար հեկտար տարածություն և այլն: Խորհրդատեսություններն
ազդային ռալոններում ներգրավում են աշխատանքի մեջ բնիկ-
ների, մինչև իսկ քոչվոր բնակչության հսկայական մասսաներ,
ինչպես, որինակ՝ Կաղակատանում և նպաստում են կոլեկտիվաց-
ման աճմանը: Ազդային ռալոններից վրձանք հիմնականում ար-
դեն ավարտել են համատարած կոլեկտիվացումը: Հյուսիսային
Կովկասի ավտոնոմ մարզերից վրձանք համարյա հասել են համա-
տարած կոլեկտիվացման: Ադրբեջանում մինչև հոկտեմբերի 14-րդ
տարեդարձը կոլեկտիվացված է յեղել բոլոր միջակ-չքավոր տըն-
տեսությունների 44 տոկոսը, իսկ բամբակացան ռալոններում
կոլեկտիվացման տոկոսը բարձրացել է մինչև 60-ի: Հարյուրավոր
ՄՏԿ, հազարավոր տրակտորներ գտնվում են ազդային ռալոննե-
րում:

4. ԿՈՒԼՏՈՒՐԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՈՒ ՄԱՐԶԵՐՈՒՄ

ԳՐԻ ԱՌ ստորև բերված նյութերի հիմնական քվեքը
և պատմիր

ԻՆՁ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՆԵՐԻ
ԶԱՐԳԱՅՈՒՄԸ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

«Պրոլետարիատի գիկտատուրայի ու սոցիալիզմի շինարարու-
թյան շրջանը ԽՍՀՄ մեջ ազդային կուլտուրաների բարդավաճման
շրջան է, վորոնք սոցիալիստական են ըստ բովանդակության և
ազդային են՝ ըստ ձևի... Միայն ազդային կուլտուրաների բար-
դավաճման պայմանով կարելի չե իրոք հաղորդակից դարձնել
հետամնաց ազդություններին սոցիալիստական շինարարության
գործին» (Ստալին):

Վիթխարի յեն կուլտուրական հեղափոխության հաջողու-
թյունները: Խորհրդային Միության բոլոր Ժողովուրդները միաս-
նական ճակատով մարտնչում են ընդհանուր նախնական կրթու-
թյան համար, ընդհանուր զրադիտության համար: Բանվորների

ու գյուղացիների հարյուր հազարավոր յերեխաներ սովորում են
իրենց մայրենի լեզվով դպրոցներում, տեխնիկումներում, հա-
տուկ դասընթացներում, բարձրագույն կրթական հիմնարկնե-
րում և այլն):

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՆԵՐՆ ՍՏԵՂ-
ՆՈՒՄ ԵՆ ԻՐԵՆՅ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՆ, ՎՈՐՆ ԱԶԳԱՅԻՆ Ե ԸՍՏ ԶԵՎԻ
ՅԵՎ ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ Ե ԸՍՏ ԲՈՎԱՆԳԱԿՈՒԹՅԱՆ

Հենց միայն 1931 թվին բոլոր ազդային հանրապետություն-
ներում ուսուցումով ընդգրկված էր նույնքան անդրադեռ, վոր-
չափ սովորեցված է մինչ այդ 10 տարվա ընթացքում:

Ազդային հանրապետությունների ազդային դպրոցներում
մայրենի լեզվով սովորում են. ուկրաինացիների 93,3 տոկո-
սը, վրացիների 98,1 տոկոսը, ուղբեկների 96,9 տոկոսը, թուր-
քերի 96,5 տոկոսը, թաթարների 96,7 տոկոսը:

Ազիդեյան, Կարադղինո-Բալխարիան, Կարմիկիան, Հյուսի-
սային Ոսեթիան դարձել են համատարած գրագիտության ու-
սանք:

Զեռք են բերված վիթխարի հաջողություններ ԽՍՀՄ հետա-
մնաց աղբությունների կուլտուրական շինարարության մեջ:

Հեղափոխությունից առաջ համարյա գլխովին անգրագիտ-
ներ, նրանք այժմ արագ տեմպով վերացնում են իրենց հետամնա-
ցությունը:

Անդրադիտության վերացում ու համատարած ուսուցում,
բնիկ աշխատավորությունից կադրերի պատրաստություն, գրա-
կանության և արվեստի զարգացում, մամուլի աճում և այլն,—
այս բոլոր գծերով կուլտուրական հեղափոխությունը լայն ծա-
վալվել է նաև Խորհրդային Միության ազդային ռալոններում:
Կատաղի պայքար մղելով ընդդեմ մահացող դասակարգերի մեա-
յորդների ու նրանց ոպորտունիստական ագենտուրայի՝ կառուց-
վում են նոր կուլտուրաներ, վորոնք ազդային են ըստ ձևի և սո-
ցիալիստական են ըստ բովանդակության:

5. ՓՈՒԼՈՒՄ Ե ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒ- ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒ ՄԱՐԶԵՐԻ ԴԵՄՔԸ

Ստորև բերված նյութերով ՊԱՏՄԻՐ ազգային սայուն-
ների տնտեսական ու կուլտուրական ամսման մասին

Լենինյան աղագային քաղաքականության ու Խորհրդային է-
յանության յոթը միջոցառումների հետևանքով միանգամայն
փոխվում է հետամնաց աղագային ուսյունների դեմքը: Ահա մի
լանի որինակ:

Նիքոզիզիայում հեղափոխության սկզբին դպրոցներով ընդ-
գրելված էր դպրոցական հասակի մանուկների միայն 40 տոկոսը,
իսկ այժմ ընդգրկված է 80 տոկոսը:

Գրագիտությունը բնակչության մեջ այդ ժամանակամիջո-
ցում աճել է 2 տոկոսից, հասնելով 46 տոկոսի:

Բնորո մշակույթների ցանքադաշտն աճել է ավելի քան յերկու
անգամ (450 հազար հեկտարից հասնելով 1 միլիոն հեկտարի):

Արդյունաբերության արտադրանքն ավելացել է 70 անգամ:

Բաշկիրիայում հնդամյակի յերեք տարվա ընթացքում ար-
դյունաբերության արտադրանքն աճել է 285 տոկոսով:

Ցանքադաշտը 1922 թվի 1 միլիոն հեկտարից հասել է 1931
թվին 3,5 միլիոն հեկտարի:

Կուլեկովացման տոկոսն է՝ 78:

Տաքիկստանը Խորհրդային միութենական հանրապետություն
է, վերը տեղափոխված է Հնդկաստանին մոտիկ:

Այն ժամանակ, յերբ Հնդկաստանում ամեն տարի սովից ու
աղքատությունից մեռնում են միլիոնավոր աշխատավորներ, Տա-
քիկստանում հեղափոխության տարիներին ընթացքում մահացու-
թյունը նվազել է յերկու անգամ:

Հեղափոխությունից առաջ Տաքիկստանում համարյա արդյու-
նաբերություն չկար, 1932 թվին արդյունաբերությունը ավել է
32 միլիոն ուրլու արտադրանք:

Թուրքմենստանում հեղափոխությունից առաջ համարյա ար-
դյունաբերություն չկար: Ներկայումս Աշխաբադում կառուցված
էն տեխնիկայի վերջին խոսքի համեմատ խոշոր տեքստիլ գոր-
ծարան, յերկու մետաքսակարժ գործարան, վերից մեկը (Չար-
ջույում) իր արտադրական ունակությամբ յերարդ տեղն է գրա-
վում աշխարհում:

Չարդանում է լեռնա-քիմիական արդյունաբերությունը
(նավթ, ծծումբ և այլն):

Ահում է դյուղատնտեսությունը Թուրքմենստանում: 1925
թվից մինչև 1931 թիվը բամբակաբուծաւն աճել է 3 անգամ (62
հազար հեկտարից հասնելով 180 հազար հեկտարի):

Հեղափոխությունից առաջ բնիկների մեջ գրագիտությունը
1 տոկոսից պակաս էր, ներկայումս նա արդեն հասել է 35 տո-
կոսի:

1932 թվին ընդհանուր ուսուցումով ընդգրկված էր հանրա-
պետության ամբողջ բնակչությունը:

Առաջին անգամ ստեղծված է Թուրքմենական աղագային թա-
րան, միայն հեղափոխության որոշ հանգես յեկան թուրքմենա-
կան լեզվով որսթերթեր ու ամսագրեր:

Անդրկովկասյան փեդերացիան հետամնաց աղքատային յերկ-
րից չփրկել էլ ավելի դյուղացիական է, քան Ռուսաստանը (Լե-
նին) վերածվում է ինդուստրիալ- աղքատային յերկրի:

Անդրկովկասի արդյունաբերության համախառն արտադրան-
քը վերջին տասնամյակում ավելացել է ավելի քան 9 անգամ:

Հանրաժանութ են Բազմի պրոլետարիատի հերոսական հաջո-
ղությունները՝ 5-ամյակը 2 և կես տարում կատարելու մեջ:

Ադնեֆթը դարձել է Խորհրդային նավթային արդյունաբերու-
թյան հուճկու տրեսոր, վերն աշխատում է այժմ առաջավոր յեկ-
րողական ու ամերիկական տեխնիկայի վերջին խոսքի համեմատ:
Ադնեֆթը հսկայական նավթածր դործարաններ է ծավալել Բա-
թումի շրջակայքում, նոր նավթամուղ է անցկացրել Բազմի ու
Բաթումի միջև:

Բարսիլի արդյունահանումը այդ տարիներին աճել է
5 անգամ: Տեքստիլ գործարանների ունակությունն աճել է 5 ան-
գամ:

Ուժեղ դարդացում են ստացել շինանյութերի արդյունաբերու-
թյունը, քիմիական արդյունաբերությունը, մեքենաշինարա-
բությունը:

Դրվում է սև մետաղաձուլության հուճկու հիմքը:

ԱնՅՍՀ արդյունաբերությունը 1932 թվին դերադանցել է
նախադասերազմյան մակարդակն ավելի քան 3 անգամ:

կատարված և լենինի դիրեկտիվը՝ նավթի, մարգանցի, քարածխի, պղնձի արդյունահանման արագընթաց թափի մասին:

Հաջողությամբ կատարվում է «Առատ յերկրի սպիտակ ածխի, վոսոգման, արտադրական ուժերի զարգացման» վերաբերյալ դիրեկտիվը:

Զագես, Յերևանգես, Զորայես, լենինականի, Արաչի, Զուռնարադի հիդրոէլեկտրոկայանները, Բաղվի ելեկտրոցենտրալի կատարած վերակառուցումը, կառուցվող Ռինդեսը, Աջարգեսը, Ալագանի կայանը, այս բոլորը Անդրկովկասի հիդրոէլեկտրոկայանների տակավին վոչ լրիվ ցուցակն են, վորոնք դործում են արդեն կամ դործի յեն գցվելու մոտ ժամանակներում:

Գյուղատնտեսության արտադրություն ուժերը զարգանում են տնտեսութան սոցիալիստական ձևերի հիման վրա:

Սորհանտեսության շինարարությունը, չքավոր-միջակ տնտեսությունների 41 տոկոսի կոլեկտիվացումը, 49 ՄՏԿ, 10 ՄԽԿ (մեքենա-խոտհարային կայան), վոսոգման ու ճահիճների չորացման աշխատանքների հուժկու թափը հիմնովին ձևափոխվում են Անդրկովկասյան հետամնաց գյուղը:

Բամբակացանի գաշտերի վիթխարի աճումը, տեխնիկական ալ մշակույթների (թեյ, ծխախոտը և այլն) տարածումը դարձան Անդրկովկասի բոլոր հանրապետությունների գործը:

Կուսակցության ղեկավարությամբ, հաղթահարելով դասակարգային թշնամիների դիմադրությունը, վերացնելով ազգային պառակտման մնացորդները, Անդրկովկասի ամենահետամնաց ուրյունների աշխատավորները հաղորդակից են լինում գյուղատնտեսության սոցիալիստական ձևերին, յուրացնելով բարձր տեխնիկան:

Սոցիալիստական տնտեսության բարձրացման ալ Փոնի վրա զարգանում է կուլտուրական հեղափոխությունը: Կուլտուրան հուժկու հոսանքով ներխուժում է ալն ազգությունների ու ցեղերի կենցաղի մեջ, վորոնք խորհրդային հեղափոխությունից առաջ չունէին իրենց գիրն ու իրենց ալբուրներ: Ավարտման և մոտենում անգրագիտության վերացումը: Ընդհանուր ուսուցումը մոտ է լիակատար կենսագործմանը:

Աճել է Անդրկովկասի կուսակազմակերպությունը, վորը ներկայումս ունի ալելի քան 140 հազար անդամ ու թեկնածու: Կոմյեթիտիությունն ունի 400 հազար անդամ ու թեկնածու:

Այլտոնում հիմունքներով Ուկրաինայի ԽՍՀ կազմի մեջ մտնում է Մոլդավական Խորհրդային սոցիալիստական հանրապետությունը: Այլտոնում մոլդավական ԽՍՀ մի քանի տարվա դոյության ընթացքում աճել է Խորհրդային Մոլդավիայի տնտեսությունն ու կուլտուրան: 1924-1925 թ. թ. զարգացելու մոլորել են 6700 մոլդավական յերեխա, իսկ 1931—1932 թ. թ. մոլորել են 23,100 յերեխա: 1924 թ. թ. Մոլդավիայի տեքտուրիայի վրա յեղել է 294 դարոց, 1932 թ. թ. 545 դարոց: 1925 թ. թ. մոլդավերեն յեղել է մի թերթ, ալթմ կա 8 թերթ: Մոլդավիայի ժողովրդական տնտեսության մեջ 1926 թ. թ. ներդրված է 1.087 հազար ուրլի, իսկ 1932 թ. թ. 7332 հազար ուրլի:

6. ՅԵԿՐՈՐԴ ՀՆԳԱՄՅԱԿԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԼԱՆՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՌԱՅՈՆՆԵՐՈՒՄ

Մշակիք ընկ. Կույբիշևի գեկուցումից ստորև բերված քաղվածքները և ՊԱՏՐԱՍՏՎԻՐ ՅԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԱԼՈՒ ԿԵՆՍԻՅԱԼ ԻԵՄԱՅԻԳ

ԻՆԶՊԻՍԻԲ ԵՆ ՅԵԿՐՈՐԴ ՀՆԳԱՄՅԱԿԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԼԱՆՆԵՐՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

ՈՒԿՐԱՅՆԱՆՅԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Ուկրաինան մտնում է Միության խոշոր արդյունաբերական ու հողագործական ուայոնը, չարունակելով զարգանալ նույն ուզդություններով, ինչ նախատեսվում է յին յերկրորդ հնգամյակում: Քարածխի արդյունահանումը կաճի Դոնբասում մինչև 110-120 միլիոն տոննի:

Հարավում չուգունի արտադրությունն աճում է մինչև 11 միլիոն տոննի, ալինքն՝ Ուկրաինան կմշակի ալելի չատ մետաղ, քան մեր ամբողջ յերկիրը պետք է արտադրեր 1932 թ. թ.:

Խիստ կաճի քիմիական արդյունաբերությունը, մանավանդ ազոտային արտադրությունն ու Փոսֆորիային պարարտանյութերի արտադրությունը:

Հսկայական աճում կտա մեքենաշինարարության համալրական՝ վորակյալ մետաղի արտադրությունը:

Հովհաննէս չափով աճում է մեքենայինարարութիւնը, ընդհանրաբարանային սարքավորումը, վորը պետք է արտադրվի հին ու նոր կրթամասերէն գործարաններում, շոգեշարժերի շինարարութիւնը, վորն իրագործվելու յետ հին ու նոր Լուզանյան գործարաններում ու Սթեփովի շոգեշարժային գործարանում, վաղոններին շինարարութիւնը «Պրալդայի» անվան գործարանում, նախաշինարարութիւնը նիկոլայեֆովի գործարանում, Ուլեստայի ու Սեաստայի գործարաններում և Մարիուպոլի նոր գործարանում՝ արտադրող-շինարարութիւնն ու ելեկտրամեքենայինարարութիւնը:

Քիմիական ապարատներն արտադրվելու յետ գլխավորապէս Կիւնովի «Բալլչեիկ» գործարանում. պետք է ծավալվի շաքարի գործարանների սարքավորման արտադրութիւնը:

Թեթիւ արդյունաբերութեան նկատմամբ զարգանալու յետ շաքարը, վուշը, մսի, բամբակի արդյունաբերութիւնը՝ բամբակուցան նոր ուղղոններում:

Լի բեռնավորումով աշխատելու յետ դնկայրյան հիդրոէլեկտրական գնկայրյան կոմբինատը, վորը հսկայական մուծում կլինի Խորհրդային Միութեան տնտեսութեան մեջ և խիստ կփոխի Ուկրայնայի տնտեսութիւնը:

Յերկաթուղային շինարարութիւնը կընթանա ելեկտրիֆիկացման ուղղութեամբ, յերկրորդ (գուղահեռ) յերկաթգծերի, տեսակավորման կայարանների սարքավորման ու նոր յերկաթուղային շինարարութեան ուղղութեամբ:

Ուկրայնայի գյուղատնտեսութիւնը պետք է զարգանա նույն ուղղութիւններով, ինչ յեղել է մինչև այժմ, այսինքն՝ հացահատիկային, ցորենի տնտեսութեան հետ միասին Ուկրայնան պետք է ամերիկացի տեխնիկական մշակույթների արտադրութիւնը՝ թե՛ շաքարի ճակնդեղի և թե՛ կանեփի ու բամբակի բնագավառներում:

ԲԵՆՈՒՌՆԱ

Յերկրորդ հնգամյակում Բելոռուսիայի տնտեսութեան զարգացումը հիմնվելու յետ կիլահողի (տորֆի), անտառի ողտադրոման և գյուղատնտեսութեան ինտենսիվ զարգացման բաղադր վրա:

Բելոռուսիայի գյուղատնտեսութեան հիմնական ուղղութիւնն է՝ մեկերային կենդանարուծութիւնը, լճոյնարուծութիւնը, տնի-

նիկական մշակույթները, մասնավորապէս՝ կտավառն ու դեռնախնձորը (կարտոֆիլ):

Թեթիւ արդյունաբերութեան համար այդ հումույթային բաղադր խոշոր աճումը հնարավորութիւն է տալիս ծրագրելու թե՛ անդամթերային և թե՛ կտավատի բնագավառում մշակվող արդյունաբերութեան զգալի զարգացում:

Աճում է կիլահողի արդյունահանումը: Բելոռուսիայում ծրագրվում է կառուցել կիլահողային-քիմիական գործարան: Զարգանում է կիլահողով ելեկտրոններգիայի արտադրութիւնը:

Արդյունաբերական շինարարութեան առանձին ձեռնարկութիւններից հարկավոր է նշել շինարարութիւնը կիլահողային-քիմիայի, թղթի, փայտամշակման, անտառքիմիական արտադրութեան, վուշի նախնական ու հետագա մշակման բնագավառներում (մասնաձործութիւնն ու ջուլհակութիւնը):

ԱՆԳՐԿՈՎԱՍՏ

Անգրկովկասը զարգանալու յետ հիմնականում նույն ուղիով, վոր նշվել են արդեն առաջին հնգամյակում՝ մասնավորապէս՝ նրա գյուղատնտեսութիւնն ինտենսիվ յետ նույն տեխնիկական մշակույթների զարգացման ուղով, վորոնք հատուկ են տեղական կլիմային (ամենից առաջ՝ բամբակը) և մի շարք այլ մերձորդեկական մշակույթների տարածումը-թե՛ և այլն:

Միանգամայն ակնհայտ է, վոր այնպիսի մշակույթների զարգացման խնդիրը նույնպէս, ինչպիսին է խաղողի, նարնջի, մանդարինայի զարգացումը, պետք է դրված լինեն Անգրկովկասի առաջ, ինչպէս նաև լիմոնի պլանտացիաների զարգացումը: Համեմատյան դեպք այս հնգամյակում մենք ունենալու յետ այնպիսի գրութիւն, յերբ վոչ խաղողը, վոչ նարնջը վոչ մանդարինը չեն համարվելու չոռյութեան առարկա, այլ նրանք լինելու յետ մասնաշախմատ սոցալման առարկա, և այդ մշակույթների վրա կատարած աշխատանքն Անգրկովկասի համար հանդիսանում է չափազանց կարևոր աշխատանք, Միութեան ամբողջ Ժողովրդական տնտեսութեան տեսակետից:

Խոշոր արդյունաբերութեան զարգացումն Անգրկովկասում ընթանալու յետ չափազանց ինտենսիվ կերպով, վորի հետևանքով մենք ունենալու յետ այդ յերկրի նշանակալից ինդուստրացումը:

Նախքան արդյունահանումն Անգրկովկասի նոր ուղղոններում

պետք է հասնի 10 միլիոն տոննի (բացի Բազմից) : Գուցե և այդ նախագիծը չափազանց մեծ է , այդ նախագիծը պետք է յենթարկվի մեծամեծ ճշտումների , բայց և այնպես զրա հնարավորություններն այնտեղ կան :

Քարծախի արդյունահանումն Անդրկովկասում հասնում է մինչև 3 միլիոն տոննի (Տիվարձեկին ու Տկվիրուլին) , զարգանում է լեռնարդյունաբերությունը , դոնավոր մետաղը , պղինձը Զանգեզուրում , սկոնդիտներեց ալյումինն Ադրբեջանում , զարգանում է թեթև արդյունաբերությունը՝ վերամշակելու համար այն հումույթը , վորն արտադրվում է Անդրկովկասի տերիտորիայում :

Առանձնապես մեծ նշանակություն է ստանում Դաշքեսանի մետաղաձուլական գործարանի կառուցումը , վորը չուգունի արտադրության հետ միասին կունենա խողովակային ցեխ՝ խողովակներ մատակարարելու համար Բազմի և ընդհանրապես Անդրկովկասի նավթարդյունաբերությունը : մյուս կողմից՝ նա մետաղ և տալու Անդրկովկասում յեղած բավական խոշոր մեքենաշինարարությունը , վորն աննկատելիորեն աճել է առաջին հնդամյակի տարիներում (ընկ. Շմիդտի անվան գործարան և այլն) :

Քիմիայի բնագավառում կառուցվում են Փոսֆորիտային ու ադոտային պարարտանյութերի ձեռնարկություններ :

Խոշոր զարգացում է ստանում չինանյութերի արդյունաբերությունը՝ ցեմենտ , տուֆ և այլն :

Տեքստիլը զարգանում է բամբակադորձական արդյունաբերության ու մետաքսի դժով :

ԱՆՁԱՄԱՀ հուժկու ենթակառուցվածքային շարք հիդրոկայանների միջոցով : Վորպես հնարավոր կետեր , այստեղ կրենք՝ Գեյսեքը-Մինգեչաուրը , Սրամը , Քախախ-Գյումուշը և այլն :

Խնդիրները տրանսպորտի բնագավառում չեն սպառվում և լեկտրիֆիկացման խնդիրներով : Այստեղ հավանորեն հարկ կլինի կառուցել մի շարք լրացուցիչ յերկաթուղիներ :

ՄԻՋԻՆ ԱՍԻԱ

Միջին Ասիան վերջնականապես վերափոխվում է , դառնալով յերբմանի ցարական իմպերիալիզմի հետամնաց զաղույթից ԽՍՀՄ բամբակի մատակարարման հիմնական աղբյուրը և միևնույն ժամանակ՝ նաև ինդուստրիալ մի կենտրոն , վոր ապահովում է Միջին

Ասիայի բնակչությանը սպառման հիմնական աղբյուրներով և մատակարարում է մինչև իսկ ԽՍՀՄ արտադրական ապաման չափազանց կարևոր առարկաներով :

Վորպես ենթակառուցվածքային շարքայում են՝ քարածուխը , վորի արդյունահանումը պետք է 1937 թվին հասնի 10 միլիոն տոննի , նավթը , վորի արդյունահանումը հնդամյակի վերջում պետք է հասնի 3 միլիոն տոննի և մի շարք հիդրոկայաններ՝ Չիրչիկ , Բախչ և ուրիշները : Այդ բաղայի վրա զարգանում է գունավոր մետաղաձուլությունը՝ պղինձը , ցինկը , կապարը : Քիմիան մենից առաջ՝ կապովի աղտի քիմիան է : Զարգանում է հանածոների արդյունահանումը՝ ծծումբը , սնդիկը , ադրեսը , բորիան , միկդեղը , մոլիբդենը , լյապիս-լազուրը , հելիան , վորն անհրաժեշտ է անոթատաների համար և այլն :

Բամբակադորձության աճման հետ միասին զարգանում է մետաքսադորձությունը , կենդիլի , կենսիլի ցանքերը , աճում է կաուչուկաբեր բույսերի տարածությունը :

Աճում է կենդանաբուծությունը : Գյուղատնտեսական համույթի ստեղծվող բաղայի վրա կառուցվում են շաբեղների գործարաններ , կենդիլ-կետինյան կոմբինատ , մեծ ունակություններ բամբակադորձական կոմբինատ , մետաքսակարժ , շաքարի , պահածոների գործարաններ և այլն :

Չափազանց մեծ խնդիրներ են առաջադրվում յերկաթուղային չինարարության բնագավառում : Այստեղ ծրագրվում է կառուցել մի շարք նոր մագիստրալներ :

ԿԱԶԱԿՍՏԱՆԻ ԽՍՀ

Կազախստանի ԽՍՀ շարունակում է դառնալ հետամնաց բաղային ԽՍՀՄ խոշոր արդյունաբերական ու գյուղատնտեսական կենտրոնը : Կարագանդի վանականությունային ռայոնի զարգացման հիման վրա , վորի քարածխի արդյունահանումը հասնելու յե մինչև 15 միլիոն տոնն քարածխի , ելեկտրոէներգիայի հիման վրա , աճում է գունավոր մետաղաձուլությունը՝ Կոուդգադ , Ջեկկադգոն , Ալտայան գործարան , Ռիդդեր , Կազդուլիս մետաղ և այլն : Զարգանում է քիմիան , մասնավորապես՝ ծծմբաթթվաթթի արտադրությունը :

Կազախստանում պիտի ձեռնարկվի յերկաթուղային մեծ չինարարություն :

Նախատեսվում են այնպիսի յերկաթուղային ուղղություններ, ինչպիսիք են՝ Կարադաշնդ—Բալխաշ, Բալխաշ—Չու—Կարադաշնդ—Սեմիադալատինսկ և այլն։ Ավելանում է բամբակի և տեխնիկական այլ մշակույթների, մասնավորապես՝ կաուչուկաբեր մշակույթների արտադրանքը։

Հացահատիկային մշակույթների աճման հետ միասին ստեղծվում է սոցիալիստական խոշոր կենդանաբուծություն։

Այդ հումուլթային բաղայի վրա պետք է կառուցվեն բամբակամշակ, շաքարի, կշավի, կենսաթուրքայինների, շալիզների, պահածոների և այլ գործարաններ և ձեռնարկություններ։

ԲԱՇԿԻՐՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Բաշկիրյան հանրապետությունը գտնվում է Ուրալում և սերտորեն կապված է Ուրալ-Սիբիրյան կոմբինատի հետ։ Բաշկիրյան հանրապետությունում զարգանում է խոշոր արդյունաբերություն։

Այն մետաղաձուլական արտադրությունը, վոր գտնվում է այնտեղ հանձինս Բելորեցյան գործարանի, ավելանում է Կոմարով—Ջիգադինյան նոր հուժկու գործարանը, վորն ունի բոլոր ավալները յերկրորդ հնգամյակի պլանի մեջ մտնելու և յերկրորդ հնգամյակում ավարտվելու համար։

Սակայն, բացի դրանից, զարգանում է նաև գունավոր մետաղաձուլությունը։ Այդ հումուլթի հիման վրա նպատակահարմար է Բաշկիրիայում սկսել ուժեղ տեմպով զարգացնել մեքենաշինարարությունը։

Ըստ յերևույթին այնտեղ կկառուցվի երկարուղարժերի գործարան՝ յերկաթուղիների վերակառուցման համար։

Այնտեղ կառուցվելու յ մոտորային խոշոր գործարան։ Ըստ յերևույթին, յերբ քննարկվի մեծ կաթաստուրբինային գործարանի շինարարության համար տեղի հարցը, շինարարության կետը կընտրվի Բաշկիրիայում։

Դրա հետ միասին զարգանում է նաև աճող գյուղատնտեսությունը հիման վրա թեթև սննդամթերային արդյունաբերությունը։

ԹԱՄԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Թաթարական հանրապետության մեջ նախատեսվում է կառուցել օինտետիկ կաուչուկի գործարան, հավանորեն կկառուցվի

ավիացիոն մոտորները գործարան, յեմենաթվառային տուկուլյան կոմբինատ՝ Կամայի գետաբերանին։ Համապատասխան հումուլթի հիման վրա նախատեսվում է կառուցել պլաստիկ մասաների գործարան։ Չարդանում է փայտամշակման գործը և ընդհանրապես անտառային գործը։ Այդ ձեռնարկություններն ու գործարաններն եննրդիան պիտի ստանան Վոլգա-Կամայի հիդրոկայանից։

7. ՄԵՐ ՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Կարդա ստորև բերված հատվածը և ԳՐԱՎՈՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻՐ հետևյալ հարցերին։

ՎՈՐՆ Ե ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՋՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԵՍԱՐՀԱՅԻՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մեր կուսակցությունն ու խորհրդային Իշխանությունը ձեռք են առնում բոլոր միջոցները՝ իրացնելու համար գործնականապես փաստացի անհավասարությունը, և աղբային հանրապետությունները, վորպես խորհրդային մեծ Միության մասերը լի թափով ընթանում են դեպի սոցիալիզմ։

Լենինի հանրաժանութ այն դրությունը, թե «հետամնաց ույոնները կարող են սոցիալիզմին անցնել, խուսափելով զարգացման կապիտալիստական շրջանը», լիովին արդարացել է աղբային հանրապետությունների սոցիալիստական շինարարության պրակտիկայում։

Ընկ. Ստալինն այսպես է ասել մեր աղբային քաղաքականության մասին, «բանն այն է, վոր մեր հանրապետության Միության վրա ամբողջ Արևելքը նայում է վորպես փորձադաշտի վրա։ Կամ մենք այդ Միության շրջանակներում ձիշտ կլուծենք աղբային հարցը նրա պրակտիկ կիրառումով, կամ մենք այստեղ, այդ Միության շրջանակներում ժողովուրդների միջև կհաստատենք իրոք յեղբայրական հարաբերություններ, իսկական աշխատակցություն, և այն ժամանակ ամբողջ Արևելքը կտեսնի, վոր հանձինս մեր Ֆեդերացիայի նա ունի աղատադրման դրոշ, ունի առաջավոր ջոկատ, վորի հետքերով նա պետք է ընթանա, և այդ կլինի համաշխարհային իմպերիալիզմի կրախի սկիզբը։ Կամ մենք

այստեղ, ամբողջ ֆեդերացիայի կազմի մեջ, թույլ կտանք սխալ, կխախտենք առաջներում ճշգրիտ ժողովուրդների վստահությունը՝ դեպի Ռուսաստանի պրոլետարիատը, կխլենք հանրապետությունների Միությունից այն ձգողական ուժն Արևելքի աչքում, վոր նա ունի, և այն ժամանակ կշահի իմպերիալիզմը, տանուլ կտանք մենք: Այդ և ազգային հարցի միջազգային նշանակությունը»:

Թեև, Խորհրդային իշխանության ամբողջ գոյությունը ընթացքում, լենինյան լուծել ենք ազգային հարցը և այդպիսով խիզաղվել ձգողական ուժ՝ աշխարհի բոլոր պրոլետարների ու ճշգրիտ ժողովուրդների համար:

8. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՔԱՐՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑՈՒՄ ՅԵՂԱԾ ԹԵՔՈՒՄՆԵՐԻ ԴԵՄ

Ընկ. Ստալինի գեկուցումից ստորև բերված հատվածով ՊԱՏԱՍԽԱՆԻՐ ՀԵՏԵՎՑԱԼ ՀԱՐՑԻՆ

ՎՈՐՆ Ե ՄԵԾԱՊԵՏԱԿԱՆ ՇՈՎԻՆԻԶՄԻ ՈՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ՆԱՅԻՈՆԱԼԻԶՄԻ ԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԻՆԶՈՒ ՅԵ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԱՆԽՆԱ ՊԱՅՔԱՐ ՄՂԵԼ ԹԵՔՈՒՄՆԵՐԻ ԴԵՄ

Վերլուծության շովինիզմի թեքման ելությունն այն է, վոր նա ձգտում է անտեսել լեզվի, կուլտուրայի ու կենցաղի ազգային տարբերությունները, ձգտում է պատրաստել ազգային հանրապետությունների ու մարդերի վերացումը, ձգտում է խախտել ազգային իրավահավասարության սկզբունքը, պսակադրած անել կուսակցության քաղաքականությունը՝ ապարատի, մամուլի ադգանացումը, դպրոցների և այլ պետական ու հասարակական կազմակերպությունների ազգայնացումը:

Դժվար չէ հասկանալ, վոր այս թեքումը (մեծապետական շովինիզմի թեքումը) արտացոլում է առաջներում տիրապետող վերլուծության ազգի մահացող դասակարգերի ձգտումը՝ վերադարձնելու իրենց կորցրած արտոնությունները:

Այստեղից ծագում է վերլուծության շովինիզմի վտանգը, վորպես գլխավոր վտանգ կուսակցության համար ազգային հարցի ապարիզում:

Տեղական նացիոնալիզմի թեքման ելությունը հետևյալ ձգտման մեջ է. առանձնանալ և պարտիակվել իր ազգային կեղևի շրջանակների մեջ, քողարկել դասակարգային ներհակությունը:

2442
ներն իր ազգի նրսում, պաշտպանվլ վլիկոուսական շովինիզմից՝ սոցիալիստական շինարարության ընդհանուր հոսանքից հեռանալու միջոցով, չտեսնել այն, ինչը մերձեցնում, միավորում է ԽՍՀՄ աշխատավորական մասսաներին, և տեսնել միայն այն, ինչ կարող է հեռացնել նրանց միմյանցից:

Տեղական նացիոնալիզմի թեքումն արտացոլում է առաջներում հարստահարված ազգությունների մահացող դասակարգերի ձգտումները պրոլետարիատի դիկտատուրայի ուժից, նրանց ձգտումն՝ առանձնանալու իրենց ազգային պետություն մեջ, հաստատելու իրենց դասակարգային տիրապետությունը:

Կուսակցությունը պետք է ուժեղացնի պայքարն ազգային հարցում յեղած այդ յերկու թեքումների և այդ թեքումների նկատմամբ հաշտվողականության դեմ, միաժամանակ ուժեղացնելով ուղղությունը դեպի լենինյան ազգային քաղաքականության պրակտիկ կիրառումը, վերացնելով ազգային անհավասարության տարրերը, և դեպի Խորհրդային Միության ժողովուրդների ազգային կուլտուրաների լայն զարգացումը:

ԿՈՆՏՐՈՒ ՀԱՐՑԵՐ

1. Ի՞նչպես է վերացվում ԽՍՀՄ ազգությունների փաստական ելությունն ու կուլտուրական անհավասարությունը:

2. Ինչպիսի՞ք են մեր նվաճումներն ազգային հանրապետությունների ու մարդերի ինդուստրացման ասպարիզում:

3. Ինչպիսի՞ք են ազգային հանրապետությունների ու մարդերի գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման նվաճումները:

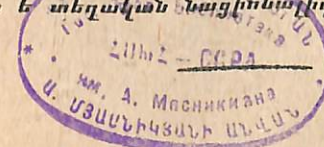
4. Վ՞որոնք են ազգային ծայրամասերի կուլտուրական շինարարության հաջողությունները:

5. Վ՞որոնք են ազգային հանրապետություններում սոցիալիստական շինարարության պլանները յերկրորդ հնգամյակում:

6. Վ՞որն է ազգային հանրապետությունների սոցիալիստական շինարարության հաջողությունների համաշխարհային նշանակությունը:

7. Վ՞որն է մեծապետական շովինիզմի ելությունը և ինչո՞ւ մեծապետական շովինիզմի թեքումը կուսակցության մեջ գլխավոր վտանգ է հանդիսանում ազգային հարցում:

8. Վ՞ո՞րն է տեղական նացիոնալիզմի դասակարգային ելությունը:

Սրբազրէց Դար. Հակոբյան

Պետրհատի տպարան

Հրատ. 2474, պատվեր 240, գլ. 8051 (բ), տիրաժ 2000

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0199803

7162 60 4.

Национальная политика ВКП (б) и советской власти
Госиздат, ССРЯ—Эривань 1936